

Přílohy

Příloha č. 1: Přehled kandidujících stran v zastupitelských volbách města Břeclavi 1994 až 2014.....	2
Příloha č. 2. Seznam výzkumných otázek.....	3
Příloha č. 3. Přepis první fokusové skupiny, mladší generace, 6 mužů, 1 žena.....	5
Příloha č. 4. Přepis druhé fokusové skupiny, mladší generace, 1 muž, 5 žen.....	13
Příloha č. 5. Přepis třetí fokusové skupiny, mladší generace, 4 muži, 2 ženy	26
Příloha č. 6. Přepis čtvrté fokusové skupiny, starší generace, 3 muži, 4 ženy	38
Příloha č. 7. Přepis páté fokusové skupiny, starší generace, 3 muži, 3 ženy	49

Příloha č. 1: Přehled kandidujících stran v zastupitelských volbách města Břeclavi 1994 až 2014

volby 1994		volby 1998		volby 2002		volby 2006		volby 2010		volby 2014	
Kandidující strany	Počet získaných mandátů	Kandidující strany	Počet získaných mandátů	Kandidující strany	Počet získaných mandátů	Kandidující strany	Počet získaných mandátů	Kandidující strany	Počet získaných mandátů	Kandidující strany	Počet získaných mandátů
KDU-ČSL	4	KDU-ČSL	4	KDU-ČSL	5	KDU-ČSL	2	KDU-ČSL	3	KDU-ČSL	4
ODS	7	ODS	2	ODS	4	ODS	6	ODS	4	ODS	2
ČSSD	3	ČSSD	4	ČSSD	4	ČSSD	4	ČSSD	6	ČSSD	5
KSČM	5	KSČM	5	KSČM	6	KSČM	4	KSČM	3	KSČM	4
SNK	3	Volba pro město	3	Volba pro město	2	Volba pro město	2	TOP 09	2	TOP 09	0
ČSS	1	SNK – Pro Region	4	Pro Region	6	Pro Region	9	Pro Region	7	Pro Region	6
Koalice SPR-RSČ, SDČR	1	NEZÁVISLÍ	1	NEZÁVISLÍ	0	Unie pro Břeclav	0	Perspektiva pro Břeclav	2	PPB	0
ODA	1	Břeclav 2000	2	Sdružení nezávislých	0	Strana zelených	0	ZEMANOVI	0	ANO 2011	4
MNS	1	Unie svobody	2	HSMaS	0	-	-	OFB - SNK	0	Mladí a neklidní	2
Koalice LSNS, SPŽR	1	Vlastenčká rep. str.	0	UPSaZ	0	-	-	-	-	Strana soukromníků ČR	0
SDL	0	-	-	SNK	0	-	-	-	-	SSO	0
-	-	-	-	US-DEU	0	-	-	-	-	-	-
Celkem 11	Celkem 27	Celkem 10	Celkem 27	Celkem 12	Celkem 27	Celkem 8	Celkem 27	Celkem 9	Celkem 27	Celkem 11	Celkem 27

Zdroj: volby.cz, úprava autor

Příloha č. 2. Seznam výzkumných otázek

1. Účastníte se pravidelně komunálních voleb? Co Vás k tomu vede, jaká je Vaše motivace? Dimenze – volby (opening question)
2. Jaký význam pro Vás mají komunální volby a strany, jež se jich účastní ve srovnání s parlamentními volbami? Dimenze – volby (introductory question)
3. Necháváte se při výběru strany v komunálních volbách inspirovat rodiči/potomky? Proč ano/ne? *(Otázka pro mladší věkovou skupinu: Vzpomenete si, zda jste ve Vašich prvních komunálních volbách volili stejnou stranu jako Vaši rodiče?)* Dimenze – politická angažovanost občanů na komunální úrovni (introductory question)
4. Snažíte se vy sami ovlivnit své rodiče/potomky při výběru strany? Proč? Dimenze - politická angažovanost občanů na komunální úrovni (introductory question)
5. V posledních komunálních volbách jste se přiklonili k volbě nově vzniklé strany, nebo k tradiční (dlouhodobě fungující) straně? (Nejmenujte konkrétní stranu.) Proč? Dimenze – politické strany na komunální úrovni (transition question)
6. Měnily se postupem času Vaše preference, co se týče komunálních voleb (ve smyslu volba tradiční vs. nově vzniklá strana)? Proč ano/ne? Dimenze – generační perspektiva, historická paměť (transition question)
7. Co musí strana ve všeobecnosti splňovat, abyste se v komunálních volbách přiklonili k její volbě? Která z vyjmenovaných charakteristik je pro Vás nejdůležitější a proč? Dimenze – politický marketing na komunální úrovni (transition question)
8. Co Vás naopak odradí od volby konkrétní strany v komunálních volbách a proč? Dimenze – politický marketing na komunální úrovni (transition question)
9. Jaký je Váš názor na nově vzniklé strany, výhradně za účelem komunálních voleb? (Tzn. ne strany s celorepublikovou působností.) Proč máte právě takový názor? *(Otázka pro starší věkovou skupinu: Ovlivnily Váš názor na tyto strany nějakým způsobem předchozí zkušenosti/historie? Máte důvěru v takto vzniklé strany? Proč ano/ne?)* Dimenze – politické strany na komunální úrovni (key question)
10. Nakolik je pro Vás důležité, aby strany braly komunální volby seriózně, nebo naopak s nadhledem, nekonvenčně? Svou odpověď také zdůvodněte. Dimenze – politický marketing na komunální úrovni (key question)

11. Ovlivňuje Váš výběr komunální strany její program, příp. volební kampaň, nebo těmto věcem nevěnujete pozornost? Proč? Nakolik Váš výběr ovlivňuje délka existence strany? Dimenze – politický marketing na komunální úrovni (key question)
12. Doposud jsme hovořili o tom, jak by měly komunální strany působit, abyste volili právě je. Zkuste se ale nyní zamyslet nad tím, co strany musí splňovat (příp. jak by měly vystupovat) i mimo období voleb. Dimenze – vnímání politických stran na komunální úrovni (key question)
13. Jakou roli podle Vás hrají politické strany při tvorbě komunální politiky? (Jsou důležité, nebo jejich význam spočívá pouze v dosazování kandidátů na posty? Odpadá jejich význam v průběhu volebního období a naopak s příchodem voleb opět stoupá? Nebo jsou důležité po celou dobu stejně? Atd.) Dimenze – vnímání politických stran na komunální úrovni (key question)
14. Při rozhodování, koho volit, se rozhodujete spíše na základě jednotlivých kandidátů dané strany, nebo se ji snažíte vnímat jako celek? Proč? Dimenze – vnímání politických stran na komunální úrovni (key question)
15. *Otázka pro starší věkovou skupinu: Popište, jak fungovala komunální politiky před rokem 1989 a jak funguje po roku 1989 (volby, možnost výběru strany, byrokracie, hierarchické uspořádání úřadu atd.). Ve kterém časovém období podle Vás fungovala lépe a proč?* Dimenze – historická paměť, ovlivnění komunistickým režimem (key question)
16. *Otázka pro starší věkovou skupinu: Oceňujete možnost svobodného výběru politických stran v rámci komunální úrovně, nebo to neshledáváte příliš podstatným? Proč? Zohledňujete při výběru stran i její historii, případně historii jejich členů?* Dimenze – historická paměť, ovlivnění komunistickým režimem (key question)
17. *Otázka pro mladší věkovou skupinu: Při rozhodování, kterou politickou stranu na komunální úrovni volit, je pro vás důležitá její historie, nebo spíše její aktuální působení? (Zkuste zhodnotit hlavně u komunálních stran s celorepublikovou působností.)* Dimenze – historie politických stran na komunální úrovni (key question)

Příloha č. 3. Přepis první fokusové skupiny, mladší generace, 6 mužů, 1 žena

M: Dobrý den, všem bych ještě jednou chtěla poděkovat za vaši ochotu zúčastnit se mého výzkumu k bakalářské práci. Dále bych ráda připomněla, že bude průběh celé debaty nahráván na diktafon, přičemž při přepisu dat dojde k anonymizaci. Nyní se tedy pojdme posunout k první otázce, výjimečně Vás všechny poprosím, abyste na ni odpovídali popořadě. Zajímalo by mě, zda se pravidelně účastníte komunálních voleb? Zároveň bych Vás poprosila, abyste se pokusili stručně shrnout proč ano nebo ne.

L: Komunálních voleb se účastním skoro pokaždé a to především z toho důvodu, že pokaždé vidím výsledky své účasti.

T: Já jsem se komunálních voleb zatím neúčastnil a to hlavně z časových důvodů, ale pokaždé, když se zpětně dívám na výsledky, prosperuje strana, pro kterou bych se sám rozhodl, kdybych šel volit.

K: Komunálních voleb jsem se zúčastnil pouze jednou, obecně ke komunálním volbám nechodím hlavně z toho důvodu, že místní politiku až tak nesleduji.

P: Komunálních voleb se účastním pravidelně, ale pouze proto, že musím. Jinak mě absolutně nezajímá.

F: Já jsem se posledních komunálních voleb neúčastnil, jinak jsem se ale snažil chodit volit. Každopádně souhlasím tady s kolegou, komunální volby mě také příliš nezajímají.

D: Já jsem v komunálních volbách nikdy nevolil, protože se ideově neztotožňuji s žádnou místní stranou a v podstatě stejně jako kluci přede mnou – komunální úroveň mě až tak nezajímá. Ale hraje v tom i roli to, že jsem si nevybral žádného kandidáta a nechtěl jsem volit cestu nejmenšího odporu.

V: Já jsem ze začátku chodila volit, posledních komunálních voleb jsem se ovšem neúčastnila z časových důvodů, nebo vlastně ani nevím proč. Když už jsem se účastnila, tak pokaždé vyhrál kandidát, resp. strana, kterou jsem tam nechtěla. Takže jsem usoudila, že ta volba nemá moc smysl, když tam vlastně hodím svůj hlas a nikdy to k ničemu nespěje.

M: Dobře. Ted' kdybyste měli nějakým způsobem srovnat volby na národní úrovni, např. do poslanecké sněmovny, a komunální volby, které jsou podle Vás významnější, které Vás více ovlivňují? Nyní už nemusíte odpovídat popořadě.

L: Pro mě momentálně jako pro studenta jsou určitě důležitější volby na národní úrovni, protože to mě ovlivňuje víc. Moji rodinu ale zase ve větší míře ovlivňují volby komunální.

M: Co ostatní, co ty, P, jaký na to máš názor?

P: Tyjo tohle je úplně mimo mě. Nějak to nedokážu srovnat, protože mě politika celkově nezajímá. Takže asi u žádných voleb nemám pocit, že by mě nějak významněji ovlivňovaly.

K: Samozřejmě nás asi nejvíc ovlivní to, co se děje v našem okolí. Nějakým způsobem nás určitě ovlivní volby na národní úrovni, ale lokální volby na nás mají rozhodně vyšší dopad podle mě tedy.

T: Když žiješ v jednom městě, tak tě rozhodně ovlivní více komunální volby. Když ale studuješ v jiném městě, ve kterém sice nemůžeš volit, tak tě taky do velké míry ovlivní komunální volby toho města, ve kterém studuješ.

L: Ono je hrozně zásadní to, že teď v podstatě žijeme ve městě, ve kterém studujeme, takže to, co se děje tady, mě momentálně až tak nezajímá.

V: Ano, v podstatě nemám pocit, že se mě to, co se tady děje, nějak zásadněji dotýká.

T: Hlavně plno lidí v našem věku uvažuje i o přestěhování do jiného města, takže teď nemají pocit, že se jich komunální volby jakkoliv týkají. Takže i z toho důvodu jsou pro lidi v našem věku důležitější národní volby.

M: Máte někdo jiný názor?

D: No já mám poměrně jiný názor. Domnívám se, že se to nedá takto jednoduše říct. Národní volby jsou podle mě na stejné úrovni jako komunální, jen prostě zasahují do jiných sfér, které se nám třeba zdají méně důležité. Přitom nás ovlivňují stejně významně jako komunální volby. Národní volby nám určují zákonný rámec, nicméně je na druhou stranu pravda, že čistě z pohledu voliče jsou důležitější komunální volby, protože se nás opravdu dotýkají více. Můžeme určit směr, jakým se město, ve kterém žijeme, bude nadále ubírat. A to jsou asi věci důležité pro demokracii. Myslím si, že každá z těch voleb má svou důležitost a neupřednostnil bych jednu před druhou.

F: Souhlasím. Pochybuji, že lidé denně čtou, jaké zákony se zrovna vydaly. Když se ale něco stane, když se něco odsouhlasí na městě, tak o tom vědí všichni, lépe se o tom dozví. Takže asi z toho důvodu může mít někdo pocit, že jsou komunální volby důležitější.

M: Děkuji. Teď mám otázku, která směřuje spíše na ty z Vás, kteří se účastnili komunálních voleb. Když se rozhodujete, koho budete volit, radíte se o tom třeba doma se svými rodiči? Necháte se inspirovat jejich výběrem? Nebo je to spíše naopak a snažíte se vy nějakým způsobem přesvědčit rodiče vy, aby volili vaše favority?

V: V posledních komunálních volbách, kterých jsem se účastnila, jsem si hodně četla programy kandidujících stran. Strany jsem se proto snažila vybírat především na základě toho, co nabízí. Mamka zase chtěla volit stejné strany, které volí pravidelně. Když jsme jí ale potom s bratrem řekli některé body volebního programu, které nás zaujaly, tak změnila názor a volila stejnou stranu jako my. Když od nás zjistila informace, tak změnila názor.

P: Když to tak vezmu, tak za mě v podstatě v komunálních volbách volí rodiče. Prostě oni vyplní volební lístek a já ho tam jenom hodím.

K: U nás to v podstatě funguje stejným způsobem, co se týče komunálních voleb. Rodiče vyberou, koho volit.

M: Jaké strany se vybíráte? Nechci, abyste teď jmenovaly konkrétní strany. Spíše mě zajímá, zda jde o strany, které působí i na národní úrovni, nebo o strany, které vznikly čistě za účelem komunálních voleb a jsou tedy místní.

F: V posledních volbách jsem sice nevolil, jinak si ale vybírám strany, které fungují na celonárodní úrovni.

T: Většinou se taky přikláním k stranám s národní působností, ale uděluji i pár preferenčních hlasů místním, které znám a chci je tak podpořit, i když kandidují za jinou stranu.

L: Právě bych řekl, že na té komunální úrovni nejvíc záleží na tom, co za lidi kandiduje, než co je to za stranu.

M: Tím úplně narážíš na mou další otázku. Zajímalo by mě, jestli se u komunálních stran rozhodujete na základě toho, o jakou stranu se jedná, nebo si spíše prohlížíte jednotlivé kandidáty a rozhodujete se tak spíše na základě personálního složení?

D: Mám na to obdobný pohled jako L. Dívám se spíše na jednotlivé kandidáty.

V: Taky se rozhoduju hlavně na základě kandidátů, až poté si u vybraných stran prohlížím volební program a v podstatě tak vyselektuji, koho budu volit.

M: Rozhoduje se někdo v komunálních volbách čistě na základě strany?

K: Já řeším spíš stranu.

T: Já se tedy přikláním k většině, taky se rozhoduju spíš na základě složení kandidátky.

M: Teď bych Vás poprosila, abyste se všichni zkusili zamyslet nad tím, co by měla strana v komunálních volbách splňovat, abyste se rozhodli volit právě ji. Respektive co by měla udělat, aby Vás motivovala k tomu se vůbec komunálních voleb účastnit?

F: Asi kombinace dobrého personálního složení a volebního programu, který mě osloví a bude řešit opravdové problémy toho města.

K: Mě by motivovalo, kdyby kandidovali lidé, které znám. To by mě opravdu přesvědčilo k těm volbám jít, protože bych měl jistotu v mnou zvolené kandidáty. Myšlenky mohou vesměs zůstat stejné, jen by měly být jinak řečeny.

T: Mě by třeba hodně ovlivnilo, kdyby strana měla ve svém volebním programu, že se opravdu aktivně zasadí, na rozdíl od současných stran, o zbudování obchvatu Břeclavi. To by pro mě představovalo silnou motivaci jít volit.

M: Co ostatní? Třeba ty, D, si říkal, že se ideově neshoduješ s názory místních komunálních stran. Tak jak by ta strana měla ideálně vypadat, abys ji volil?

D: No tak já si myslím, že na komunální úrovni je důležité oboje - jaký program strany nabídnou, ale také jaké je složení strany. Asi to složení ovlivní hodně, protože přeci jenom na místní úrovni ty lidi známe a především známe jejich minulost. My jsme třeba ještě mladí, takže tu reflexi historických událostí nemáme takovou, jako naši rodiče. Ti jednotlivé kandidáty znají určitě lépe než my. Pro mě je to personální složení také důležité, ale zase volební program by měl být podle mě založen hlavně na tom, že se bude snažit nabízet řešení palčivých otázek, což tady v současné době dle mého názoru chybí.

M: A co Vás naopak úplně odradí od toho, volit danou stranu? Co je pro Vás signál k zavrnutí strany ve volbách?

F: Seskupení lidí. Program asi ani ne, v podstatě každý v něm má to stejné.

L: Mě třeba odradí přístup strany k volbám jako takovým.

M: Ovlivňuje Vás v tomto ohledu třeba i to, jak vystupují představitelé komunálních stran? Sledujete třeba působení stran i mimo volební období, při výkonu mandátu? Nebo se o ně začnete zajímat až v období voleb?

T: Co se týče mě, tak nebýt toho, že vím, že funguje něco takového jako strana a vedení města, tím myslím, že je osobně znám, tak vůbec nevím, že něco takového vůbec funguje.

F: Já se o to zajímám spíš až na poslední chvíli, když je čas řešit volby. Když si to tak člověk vezme, těch informací je obrovská spousta a sledovat to denně je z mého pohledu nemožné. Nemám čas pozorovat, jak se tyto věci vyvíjí, ani se mi tím nechce nějak zabývat, takže to řeším až v období voleb.

M: Myslíte si, že Vás v rámci komunálních voleb ovlivňuje volební kampaň stran, nebo tomu nevěnujete příliš pozornost?

L: Mně celkově ty kampaně vadí. My jsme tady, všimni si nás. Prostě mi vadí, že je to takové vnucování.

K: A jak jinak si jich chceš všimnout? Až ti dojdou domů hlasovací lístky? Prostřednictvím kampaně přeci vyjadřují nějaký názor.

L: Dobře, ale nemusí to být na každých pěti metrech.

K: Jasně, ale pořád je důležité to poselství, které sebou jednotlivé kampaně nesou. Aspoň si uděláš hrubou představu, koho volit.

L: Nevím, je to můj názor.

P: Prostě se snaží prodat v těch volbách jako každý.

D: Spíš je problém, když to přeženou, když už ta kampaň nabývá rozměrů, kterých by neměla. Třeba když tady byl rasistický pochod za našeho slavného Pet'ů, tak si na tom chtěl udělat reklamu Vandas se svojí Dělnickou stranou. To podle mě není v pořádku. Jinak mi kampaně nevadí, ale ani mě nijak významněji neovlivňují v rámci komunální úrovně.

P: To je pravda, souhlasím.

T: Informování prostřednictvím médií o straně je v pořádku, ale nesmí se to přehánět.

V: Zase jak jinak si toho ti lidé všimnou? Až když dostanou hlasovací lístky? To už je opravdu pozdě na rozhodování se.

D: Navíc strany, které jsou u moci a fungují dobře, tak pak mají obrovskou výhodu v rámci kampaně, protože už to, že fungují u vlády čtyři roky, je de facto kampaň. A na komunální úrovni to má asi nejsilnější efekt.

M: Jaký je váš názor na nově vzniklé komunální strany? Resp. na strany, které vzniknou čistě za účelem komunálních voleb? Máte v ně třeba nižší důvěru než ve strany s národní působností?

T: To spíš záleží na stáří té strany, než na její působnosti. Je pro mě důležité, jak dlouho ta strana na komunální úrovni funguje. Zda už v období, kdy se tvořila celá struktura naší země a vznikaly národní strany zároveň s komunální úrovní, nebo až někdy později. Asi čistě komunální strany jsou pro mě lepší v tom, že lépe vědí, co to konkrétní město potřebuje. Pokud třeba ale vznikne komunální strana, která působí jen pár let, tak nemá tolik zkušeností s vedením města.

K: Já tady volím hlavně jednu naši komunální stranu, protože funguje už dlouhou dobu a pro mě je to seriózní strana, protože ví, co to město potřebuje a dost se zasadila a zasloužila o nějakou funkci města za dobu, kdy tady vládla.

M: A kdybyste to měli stáhnout čistě na nově vzniklé strany?

V: Myslíš medvědy?

D: Bobři ne, nebo jak se to jmenuje. U těchto stran je problém to, že nedostatek zkušeností působí tak, že se dostanou do koalice se zaběhlou stranou a jsou vlastně ovládáni. Oni dostanou málo mandátů, protože lidi jim nevěří – jsou noví. Zase je ale volí lidé, kteří chtějí změnu, takže dostanou opravdu málo mandátů. To pak může pomoci nějakým dvěma větším stranám, které je v podstatě zneužijí ve svůj prospěch. Pro ty velké strany jsou to potom při rozhodování úplně jednoduché hlasy, protože reprezentanti těchto malých stran v té koalici nemají takové zkušenosti, neznají politiku, takže hlasují, pro co chtějí ti nad nimi. Mají pak pocit moci, že jsou u moci, ale prakticky vůbec nic neudělají.

F: Já si myslím, že to zas není tak velký problém, jak říkáš.

P: Ale zase tyto strany nejsou v politice kvůli politice. Jsou tam jenom proto, aby si dělaly reklamu. Je vůbec ta politika v podstatě nezajímá. Jestli vyhrají, nebo prohrají. Jsou tam jen proto, aby se zviditelnili. Proto nemám vůbec důvěru v takto vzniklé komunální strany.

D: To je taky určitě pravda.

K: Ale taky třeba, pokud znáte předsedu Mladých a neklidných, který byl teď zvolen do zastupitelstva, tak ten se teď snaží udělat aspoň trochu rozruch na tom městě. Ví, že si vyžádal celkový přehled výdajů města za posledních deset let a už za ním chodil starosta, aby snížil svou aktivitu. Takže tam aspoň dělají něco jiného.

D: Já jsem tedy konkrétně nemyslel tuto stranu. Spíš jsem to bral obecně, že to tak často bývá.

M: Takže v podstatě kdybyste to měli shrnout, tak na Vás působí lépe strany, které fungují na komunální úrovni delší dobu a znáte je?

L: Ano, ale občas se najdou nové strany, které tam dosadí schopné lidi. Ti pak třeba dělají věci navíc, jak už tady bylo zmíněno. To jsou ale opravdu výjimky.

M: Myslíte si, že je lepší na komunální úrovni volit strany, které jsou tradiční a zaběhlé, nebo spíš strany, které se snaží o změnu a nekonvenční přístup? Co je podle Vás pro komunální úroveň přínosnější?

K: Velká strana, větší moc, větší zkušenosti. Takže já si myslím, že ta tradiční strana toho může na jednu stranu udělat víc, může z těch zkušeností čerpat. Zase na stranu druhou nová strana přinese nové nápady a bude kreativnější, co se týče řešení problémů města. Ideální asi je, když je u vlády mix obou typů stran.

V: Záleží, co se bude v konkrétní situaci víc hodit. Jestli nějaké dlouholeté zkušenosti, jak vést město, jak se postarat o určitý problém, anebo to chce spíš nějaká nová východiska, která nalezne právě ta nová strana.

F: Souhlasím, asi se na ty komunální volby musí člověk dívat s určitým pragmatismem a rozhodovat se na základě konkrétní situace.

T: Přesně. Záleží na tom, jestli to město potřebuje změnu. Pokud funguje a ta předchozí vláda na komunální úrovni se osvědčila, tak si myslím, že by neměl být až takový důvod něco měnit. Pokud ale nedodrželi hlavní body jejich volebního programu v průběhu výkonu funkce, tak si myslím, že by to tu změnu chtělo. Z tohoto hlediska by se to mělo brát tak, že ta strana může být tradiční, můžeme ji zachovat, ale že ji taky klidně můžeme vyměnit za jinou, novou například.

L: Já v podstatě souhlasím s tím, co tady bylo řečeno. Pokud vše funguje dobře, tak nevidím důvod ke změně.

M: Je někdo, kdo má na to jiný názor?

V: Spíš se shoduji s kolegy. Je to vždycky podle té konkrétní situace. Jestli to chce změnu nebo ne.

P: Jo taky si to vidím obdobně.

M: Myslíte si, že je důležitější jak působí strana jako celek v rámci výkonu mandátu na komunální úrovni, nebo spíše jak působí její jednotliví členi, kteří tam mohou mít různé funkce?

K: Jednotlivci tvoří celou stranu. Záleží asi na síle těch určitých jedinců, jak moc výrazní jsou a jak tu stranu táhnou. Že znáš v podstatě jen hlavní představitele a díky nim tu stranu potom volíš.

F: Jo, ale zase stejně tak mohou takoví lidé tu stranu naprosto potopit.

D: Podle mě je to taky tak, že ty osobnosti tvoří tu stranu. Musí to být ale komplexní. Je důležité, jak vystupují tahouni té strany, ale musí se na to potom koncepčně navázat celostranickou prací, protože jinak to nevyjde.

T: Můžeš volit komunální stranu, protože má nějakou osobnost, která je silná, ale zase třeba tu stranu právě kvůli té silné osobnosti volit nebudeš. Zase ale, když je podle tebe ta strana o ničem celá, tak ji volit nebudeš i přesto, že se ti její lídr zamlouvá.

L: Je to tak. Jeden člověk může ovlivnit tvůj názor na stranu, ale funguje to také naopak. Činnost celé strany může ovlivnit tvůj názor na jednoho.

D: Ano, příkladem budiž různé korupční skandály jednotlivců. Potom nemáš důvěru v celou stranu. Je to provázané z obou stran.

M: Když se rozhodujete, koho budete na komunální úrovni volit, necháte se ve výběru ovlivnit i tím, jak ty určité strany vystupují na národní úrovni? Nebo tyto skutečnosti při volbě vůbec nezohledňujete, protože se jedná o rozdílné úrovně?

V: Mě to třeba ovlivní.

L: Mě asi taky do určité míry, ale o něco důležitější je pořád pověst těch konkrétních lidí. Tohle je spíš druhořadé bych řekl.

M: Zohledňujete celkově historii komunálních stran, které se ucházejí o vaše hlasy? Třeba to, jak dlouho funguje, nebo jaká je historie jejich členů?

F: Tím, že se o to tolik nezajímám, tak třeba ani nevím, jakou historii ta strana má. Takže mě to při výběru neovlivňuje. Možná nárazově, když jdu k volbám. Spíš ale podle volebního programu.

P: Já tu historii až tak nezohledňuji. Třeba když jde o nějaké korupční skandály, tak to prostě беру tak, že jsme všichni jenom lidi a děláme chyby. Takže určitě kvůli takovým věcem neřeknu, že nebudu někoho volit. V tomto směru na mě historie kandidátů žádný vliv nemá.

M: Souhlasíte s tím, co teď P řekl, všichni?

V: Tak podle toho o jaký skandál se jedná.

L: Tak jako úplně ne. Asi když děláš průsery, tak není v pořádku, abys byl u vlády.

T: Přesně, když uděláš jednu chybu, tak dobře, ale pokud děláš chyby neustále, tak tam nemáš co dělat.

P: Dobře, tak teď se bavím spíš o usměvavých přešlapech, než o nějakých zásadních problémech.

L: Jasně, třeba zneužívání svojí funkce je už za hranou akceptovatelnosti.

P: Jo, souhlasím.

F: Jako historii členů jako takových vůbec neřeším. To že někdo odněkud přešel se děje pořád a člověk to ani nestihá pozorovat, takže je to pro mě naprosto druhotné.

L: Zase pokud o tom člověku vím, že byl členem komunistické strany v minulém režimu, tak to při své volbě zohledním.

M: Dobře, takže to je z mé strany všechno. Děkuji Vám za Vaše odpovědi a za Váš čas.

Příloha č. 4. Přepis druhé fokusové skupiny, mladší generace, 1 muž, 5 žen

M: Vítám Vás, všem Vám ještě jednou děkuji za to, že jste byli ochotni zúčastnit se. Na začátku bych všem ráda připomněla, že průběh Vaší diskuze bude nahráván, při přepisu ovšem dojde k anonymizaci dat. Nyní Vám budu pokládat otázky, na které se pokusíte odpovídat. Pokud nebude kdokoliv z Vás souhlasit s tím, co zde zazní, tak se neostýchejte ozvat. Téma diskuze znám pouze já, jelikož tento postup vyžaduje výzkumná metoda. Na otázky nemusíte odpovídat popořadě. Přejdeme k první otázce, pokud na mě nemáte žádné dotazy.

M: Zajímalo by mě, zda jste se zúčastnili posledních komunálních voleb. Dále bych Vás poprosila, abyste nějak stručně zhodnotili, proč jste se těchto voleb zúčastnili, případně proč ne. Výjimečně Vás poprosím, abyste na tuto otázku odpověděli popořadě.

S: Ano, zúčastnil jsem se a zúčastnil jsem se proto, že mě zajímá, co se tady v městě děje, co se neděje, co by se mohlo dít, co by se mohlo zlepšit.

T: Já jsem se také účastnila, protože si myslím, že když mám možnost vyjádřit svůj názor, aby se tady mohlo něco změnit, tak je dobré to využít.

D: Zúčastnila jsem se a to z toho důvodu, že si myslím, že nadávat dokáže každý, ale něco změnit už ne. Člověk se musí nějak zapojit, nemůžu si stěžovat, když se ani nepokusí nějak participovat na procesu té změny.

A: Taky jsem se účastnila a to především proto, že si myslím, že pasivita asi nikomu nepomůže, takže stěžovat si potom na to je zbytečné.

I: Dobře, tak já jsem se nezúčastnila, protože to jde absolutně mimo mě a nerozumím tomu.

K: Já jsem se účastnila a účastnila jsem se asi ze stejného důvodu, jak tady většina zmínila a taky proto, že jsem věděla, že u nás už je ta změna nevyhnutelná. Bylo to dost o tom jít volit, protože to mohlo dopadnout dvěma způsoby, z nichž byl pro mě jeden naprosto nepřijatelný. Spíš to byla cesta menšího zla.

M: I ty ses nezúčastnila, protože tě komunální volby nezajímají, nebo máš spíš pocit, že to jde nějak mimo tebe, že se tě to netýká?

I: Ne, spíš mám pocit, že na to nemám čas to řešit. Ale ne že bych vyloženě byla ten člověk, který doma sedí a nadává. Já se považuju za člověka, který se dokáže sžít úplně se vším, ale nechci se přiklánět k žádné straně, protože o tom vím opravdu málo. Jde to mimo mě.

M: Teď by mě zajímalo, kdybyste mohli čistě subjektivně říct, které volby jsou Vám bližší. Zda volby na komunální úrovni, nebo volby na úrovni národní – ať už prezidentské, nebo parlamentní. Snažte se oprostít od nějakého zákonného rámce, případně od působnosti jednotlivých úrovní, a zaměřte se čistě na to, co je Vám bližší.

A: Pro mě osobně rozhodně komunální, protože tam ty lidi znám. Víím, koho volím a znám je osobně. Pořád si myslím, že to bude mít větší vliv na to moje okolí.

D: Pro mě určitě volby do poslanecké sněmovny.

S: Pro mě osobně jednoznačně národní volby, protože to, co je na komunální úrovni, ne že je jedno, kdo tam je, ale v podstatě to, co je potřeba udělat, tak se udělá to důležité a to na národní úrovni je ten rozdíl vidět mnohem víc. Kdo tam je.

K: Mně taky přijdou komunální volby trošku jakoby zanedbatelné v porovnání s národními. Každopádně mám třeba z toho pocit, že u těch komunálních má člověk jakoby větší moc, to nějak ovlivnit samozřejmě vzhledem k počtu voličů.

M: Má to někdo stejně postavené jako A? Že vnímáte komunální volby jako Vám bližší?

M: Nikdo, dobře. Teď by mě zajímalo, zda se o komunálních volbách bavíte doma s rodiči a zda se Vás třeba pokouší nějak ovlivnit ve Vaší volbě, nebo se spíš snažíte ovlivnit vy je k volbě vámi preferované strany?

I: My se o tom vůbec nebavíme. Naši asi chodí volit, ale to nevím jistě. Myslím, že by jim stejně bylo jedno, koho si zvolím. To je moje věc, ale ví, že já se tomu moc nevěnuju, takže mě do toho vůbec netahají. Ani do té konverzace, ani do toho, jestli půjdu k volbám. Je to moje svobodná volba.

T: My třeba zase všichni chodíme volit společně. Třeba u těch komunálních voleb jsme měli po stole rozložené volební lístky a dívali jsme se, kdo v jaké straně je a koho třeba známe, o kom víme, že na tom městě něco dělá, nebo nedělá. To konečné rozhodnutí ale nechali čistě na mně. Neptali se mě, koho jsem volila. Spíš jsme opravdu jen procházeli jména.

D: Tak my to máme stejně jako T, taky to vždycky nějak společně projdeme, ale většinou si říkáme, koho volíme a většinou se taky v té volbě shodneme a volíme stejně.

A: My taky chodíme k volbám společně, ale na rozdíl od kolegyň volíme každý jinou stranu na komunální úrovni a vždycky se kvůli tomu strašně dohadáme.

K: To my si myslím, že jako rodina názorově držíme pohromadě, že jsme tak jednotně politicky orientovaní. Bavíme se o tom otevřeně, ale rozhodně to není tak, že bychom si do té volby mluvili. Vždycky si každý sám vybere, koho chce volit. Každopádně se s rodiči poradím, jelikož oni ty jednotlivé kandidáty znají lépe než já. Ale ne že bychom se navzájem nějak ovlivňovali.

S: U nás je to úplně jinak. My jsme ideologicky naprosté protipóly s rodiči, ale v podstatě já ovlivňuju je, ale ne na základě lidí, protože je neznám, ale na základě programu té či oné strany.

M: Dobře. Co musí komunální strana splňovat, abyste se rozhodli, že budete volit právě ji? Ať už třeba volební program, kandidáti, nebo celkově přístup, zaměření se na nějakou pro Vás blízkou problematiku. Cokoliv Vás napadne.

I: Já upřímně řečeno moc nevím. Mě třeba takové ty billboardy, co všude visí, úplně urážejí, nebo se jim spíš vysmívám, protože tomu stejně nevěřím. Ale mám pocit, že třeba v Břeclavi je to takové, že se všichni soustředí na stejné věci, takže si moc neumím představit, čím by mě jako oslovili vyloženě. Je to sice hezké, že všude visí jejich podobizny, ale mně to popravdě řečeno přijde na hlavu postavené, protože člověk, který o tom chce něco vědět, tak si to zjistí. Opravdu nevím, co by mě dohnalo k tomu, jít někoho volit. Ono je to u mě opravdu hodně o tom času.

A: Já si myslím, že ať už jsou letáky nebo billboardy jakékoliv, tak lidé mají vlastní přesvědčení a stejně na té komunální úrovni volí hlavně podle toho, koho znají. Už mají zaryté svoje znalosti a názory a je jim úplně jedno, co okolo sebe vidí. Moc lidí to stejně nechte.

S: Tak to určitě ne, protože naopak si myslím, že většina lidí volí na komunální úrovni ty strany, co se jim líbí na národní úrovni. Vezmi si třeba ANO, ti lidi, co za ně teď kandidovali, byli třeba v jiných stranách, nikdo je neznal a najednou se dostali do zastupitelstva.

A: Tak já jsem třeba tady byla ve volební komisi a v našem obvodu získalo ANO nejmíň hlasů. Takže prostě zase to je různé a většina lidí ti řekne, volím, protože tam mám toho známého. Ale každý je jiný, jasně.

K: Já v tomto souhlasím s A, taky to mám tak nějak stejně. U těch komunálních voleb mi nejde ani o to, co ta strana propaguje jako celek, ale fakt mi jde spíš o to, že ty lidi znám a mám o nich nějaké povědomí. Spíš se orientuju na to, co oni jsou schopní tomu městu dát, jakým směrem ho vést. Že jsou to prostě lidi, co mají něco v hlavě. Spíš se orientuju na ty lidi.

M: Shodnete se někdo s tím, co tady říkal S?

M: Takže se spíš všichni přikláníte k tomu, co říkala A. Dobře.

A: Já bych to nemyslela ani tak, že bych ty lidi nějak upřednostňovala, když je znám. Spíš tak, že na ně můžu mít nějaký vliv, když oni mají vliv. Vidím to sama na konkrétních kandidátech. Že znám osobně jednoho zastupitele a pokaždé, když za ním dojdeme s nějakým problémem, tak se začne do 14 dnů řešit. Tímto způsobem můžeš mít trochu vliv, když ty lidi znáš osobně.

S: Tak jo, to je ale proto, že ty lidi znáš. Já to беру ze svého hlediska, když prostě ty lidi neznám, tak volím podle toho, co prosazují za program.

A: Jistě, tak to v každém případě.

K: Asi záleží i na velikosti toho města. Čím větší město, tím míň ty kandidáty znáš osobně.

A: Má pravdu, že když nikoho neznáš osobně, tak proč bys ho měl volit jenom proto, že ho znáš od vidění. Spíš se zaměřím na program a objektivně ho pak budu hodnotit.

S: Ano.

T: Jako já třeba chápu obě strany. Já bych taky řekla, že hodně záleží na tom, co je to za město. Ale zrovna v Břeclavi si myslím, že se lidi opravdu můžou orientovat na to, koho znají.

M: Dobře. Já bych se ještě na chvíli vrátila k té mé původní otázce. Co musí strana na komunální úrovni splňovat, abyste ji volili.

D: Mě hodně přesvědčí, když ten program zahrnuje to, jak se ta strana hodlá starat o veřejný prostor. Parky, cyklostezky a takové věci.

S: Za mě je to když dojdou s nějakým velkým projektem, který prostě vyřeší problémy, o kterých tady všichni v Břeclavi ví, že jsou a že tady jsou už několik desítek let. Nikdo to neřeší, všichni se zabývají malichernostmi a v podstatě je to pořád to stejné. Mě by přesvědčilo, kdyby strana došla s tím, že udělá nějaký velký projekt, který třeba bude trvat

několik let, ale aspoň s ním začnou, aby se to mohlo i za více volebních období dokončit a opravdu nastala nějaká změna.

M: Co vy ostatní? Napadá ještě někoho něco?

K: Já bych to viděla nějak podobně. Že nejde o to, že ti nabízí nějaké prkotiny, ale spíš ti nabídnou nějaké radikálnější změny. To znamená, že dojde někdo nový, někdo iniciativní, někdo s know-how a bude mít opravdu velké plány pro celkový rozvoj města. Určitě nedávat peníze do hloupostí a hlavně nešetřit. Protože takové věci jsou špatně udělané a za dva roky se musí dělat znovu. Nakonec to vyjde dvojnásobně draž.

S: Souhlasím s tebou, že by to měl být někdo iniciativní, protože většinou, když je někdo v zastupitelstvu čtyři volební období po sobě a kandiduje na páté, tak většinou už žádná velká změna nepříjde.

A: Mě například přesvědčí, když v předvolební kampani uvedou, že jejich účty budou transparentní. Proč ne, proč by člověk neměl mít přehled o tom, co se děje, když už se o to zajímá.

S: Já souhlasím, na druhou stranu je to na komunální úrovni neskutečně složité udělat.

A: Jo, ale když vidíš, že dají deset miliónů do něčeho.

S: Jo, souhlasím.

D: Na básničky.

A: Ale líbí se mi to, co tady říkal S s nějakou šokovou metodou.

M: Co Vás naopak odradí od volby určité strany na komunální úrovni?

D: Když slibují něco, na co nemají kompetence.

S: Pro mě je to někdo, kdo je tam už hrozně dlouhou dobu a víš, jak se projevuje, jaký je v té politice a víš, že když ho znovu zvolíš, tak to bude úplně stejné, možná ještě horší.

K: Přesně tak. Taky to mám podobně. Jak s těmi kompetencemi, tak ti přijde kolikrát až směšné, když lidi, kteří na to nemají, slibují nesplnitelné.

I: Mě odrazují lidé, které znám osobně a vím o nich, že jsou naprosto neschopní a přesto kandidují. Teď jsem asi došla na to, proč se o to nezajímám. Prostě znám ty lidi osobně, co kandidují, a mě už nezajímá vůbec jejich strana, protože jsem na ně alergická.

A: Když víš, že ta strana měla v předminulé volební kampani úplně stejný program, jako teď a slibuje to stejné dál.

T: Přesně a vůbec nic z něj nesplnila.

A: Proč bys je měl volit, když víš, že to neudělají.

T: Ano.

D: Ano. Ještě skandál z minulosti by mě asi odradil.

M: Co vy ostatní? Má to na Vás vliv?

K: Ano, na mě to určitě má vliv.

D: Třeba ten Piškula. Všichni víme, co tady udělal a jak to dopadlo. Mně přijde, že lidi mají paměť jako síto.

S: Většinou je to tak, že když je tam jeden skandál, tak je asi odepíšeš úplně navždy, směla prostě.

A: Tak šlo vidět, že ho v kandidátce odsunuli, ale lidi ho stejně vykroužkovali.

M: Máte v tomto stejný postoj jako S? Že když má ta strana za sebou nějakou velkou korupční aféru, tak už je pro Vás nevolitelná?

S: V komunálních volbách ano.

M: V komunálních volbách. Nebo si řeknete, že chyby děláme všichni a zaměřujete se spíš na tu současnost?

A: Kdyby se prokázalo, že se ta korupční aféra točila kolem jednoho, dvou lidí, tak mě to od volby té strany neodradí. Naopak, když vidíš, že v tom bylo namočená celá strana, tak nemáš důvod věřit ani jednomu z těch členů.

T: Já zas třeba tím, že jsem volila jenom v jedněch volbách, tak jsem se nepátrala po tom, co se stalo před nevím kolika lety. Já jsem to více méně nevnímala a spíš jsem se soustředila na to, co se kolem nich dělo teď. Zase si myslím, že jsou starší lidi, u kterých na jednu stranu funguje selektivní paměť a nepamatují si to, na stranu druhou si to pamatují a už tu stranu volit nebudou. Myslím si, že v tomto je to dost individuální. Myslím, že zase ti mladí voliči až tak nepátrají do minulosti.

A: A taky podle mě záleží na tom, kdo je ten člověk. Pokud se jedná o podnikatele, tak má blíž k tomu, co se všechno může přihodit, do čeho všeho se může namočit. Naopak obyčejný člověk vidí jenom to, jak to dopadlo. To že byla korupční aféra, tečka.

S: Já samozřejmě souhlasím s T, protože jsem taky nepátral, co se stalo před 20 lety, ale po skandálech, které já jsem zažil, o kterých jsem si mohl udělat svůj vlastní obrázek.

D: Přesně.

S: A taky ne, že by ta strana byla nevolitelná navždy, ale dokud tam prostě budou ti lidé, kteří v té době v tom zastupitelstvu byli. Kdyby se prokázalo, že se to týkalo dvou, tak už bych to asi neházel na celou stranu.

D: Já úplně souhlasím.

M: Dobře, K co ty?

K: Já bych to taky tak viděla. Hodně záleží na tom, co o tom člověk ví. A zase pokud do toho nevidím, tak si o tom snažím udělat neutrální obrázek, protože nechci to nějak hodnotit. Pokud vím, že to byla otázka pár lidí, tak zavrhu je, ale nebudu určitě kvůli tomu zavrhnout celou stranu. Každopádně to určitý vliv na to podvědomí u mě má.

S: Ještě mě napadlo, kdy je pro mě strana nevolitelná. Když na prvních místech té kandidátky jsou lidé, o kterých fakt vím, že bych je nechtěl volit, tak dám radši preferenční hlasy někomu pod nimi, nebo dám radši jinou stranu, i když třeba horší, aby tam nebyli přesně tady ti lidi, i když třeba program mají dobrý.

K: Taky to tak mám.

M: Co vy ostatní, jaký na to máte názor?

I: Ano.

T: Stejný.

D: Já to asi nedokážu takto říct.

A: Já asi neumím být tak vyhraněná. Ovlivnilo by mě to určitě, když by byli na prvních místech lidé, které nechci. Ale asi bych je úplně nezavrhla a udělovala bych preferenční hlasy těm pod nimi.

I: Jo, asi jo. Asi jsem taková, že by mě nezajímalo, co ta strana říká a šla bych pryč od toho.

D: Člověče, asi neodradí. Když jsou na těch nižších místech lidi, kteří se mi líbí, a jednak se mi líbí i program strany, tak nevidím důvod, proč je zavrhnout.

S: To ano, ale nakonec se tam stejně dostanou ti na prvních místech, protože většinou je těmi preferenčními hlasy nedokážeš úplně odsunout.

K: Právě. U komunálních voleb a u těchto stran to má stejně jako S. Když vidím, že pro mě schopný člověk je až na posledních pozicích, tak stejně je to pro mě bohužel odepsaný a radši je nevolím vůbec.

S: Ještě je pro mě strana nevolitelná, když jsou to komunisté, protože i když s nimi na komunální úrovni nemám zkušenosti, tak jim nevěřím. S tím souvisí i to, že sleduji, jak se strany chovají na národní úrovni a potom se podle toho rozhoduji na komunální, protože tady ty kandidáty neznám osobně. Dívám se na program a dívám se, kdo je nad nimi, protože nakonec se stejně všichni sejdou na tom kongresu a zvolí to vedení. A zatřetí je to pro mě hodně i o tom, kolik peněz dávají do marketingu, do billboardů a podobně. Myslím si, že čím víc peněz strana dává na komunální úrovni na tyto věci, tím víc je to o tom, že je politika o penězích a ne o tom, kdo si přečte program. Pak to dopadá jenom tak, že se k moci dostávají bohatí, což podle mě není úplně ideální.

M: Tak já se tedy teď odrazím od toho, co říkal S skrz komunistickou stranu. Je to pro Vás pro všechny na komunální úrovni nevolitelná strana?

D: Přesně.

A: Ano.

T: Ano.

M: Dobře. Potom S mluvil o působnosti na národní úrovni. Tak co vy ostatní, jaký na to máte názor? Necháte se ovlivnit i tím, jak strana působí na národní úrovni, že si to dáte do spojitosti s komunální, nebo to oddělujete?

K: No já to mám tak, že konkrétně ti komunisti můžou mít sebelepší program, ale ty volit už ze zásady nebudu. Ale jinak, co se týče těch ostatních s národní působností, tak já u těch komunálních voleb nehledím na celkovou ideologii, ale na kandidáty. Kdyby mi vadila na národní úrovni, tak to asi nebudu až tak zohledňovat na komunální.

D: Pro mě jsou stejně jako pro K komunisti nevolitelní, tak i ANO. Přestože vím, že za ANO v Břeclavi kandidovali schopní lidé, které znám osobně, tak nejsem schopná je volit, protože jsem na tu stranu alergická a nikdy bych jim svůj hlas nedala. Ale když si vezmu třeba takové ODS, tak určitě bych je nevolila na národní úrovni, ale zase když vidím, že na komunální úrovni mají dobré kandidáty, tak jim hlas dám. Ale opravdu komunisti a ANO to je něco, co bych absolutně nemohla volit.

S: Ale tady je to tím, že ti schopní lidi používají jako výťah k moci, aby mohli něco změnit.

D: Ale to je jejich problém, pro mě prostě jsou odepsaní.

A: Já ač pro to nemám racionální důvod, tak komunisty bych nevolila na žádné úrovni. Jinak národní úroveň neřeším, co se týče komunální úrovně. Pokud jsou tam schopní lidé, tak je mi to jedno.

T: Já to asi vidím stejně jako A.

M: Dobře. Poslední dobou se rozmohl trend, že začaly ve velké míře vznikat nové strany mimo jiné i na komunální úrovni. Mohli jsme to pozorovat i u nás v Břeclavi. Jaký názor máte na tyto strany? Důvěřujete jim? Volili byste je? Nebo tím, že jsou to nové strany, tak jsou pro Vás automaticky nevolitelné, protože je neznáte? Jaký na ně máte názor?

A: Podle mě ti zbývají dvě varianty. Buď volíš někoho v té straně, protože ho znáš, nebo volíš na základě programu, který nabízí.

D: Ono je to těžké zhodnotit. Nevím, jestli se jmenovali

S: Mladí a neklidní.

D: Ano bohr. Líbil se mi program, byli mi sympatičtí, ale na druhou stranu se bojím, že když bych je třeba volila, tak v případě, že by se dostali do zastupitelstva, tak by byli rozválcováni starými stranami. Že třeba tady ty nově vzniklé strany za nějakým účelem moc nevědí, jak to v politice chodí a pak si nedokážou obhájit ty svoje dobré myšlenky. Líbí se mi prostě jejich myšlenky, ale nevím, jestli je dokážou převést do skutečnosti.

S: Já úplně souhlasím s D. Myslím si, že lidi, co jdou takto poprvé do politiky a třeba ještě nemají zkušenosti z byznysu, nebo prostě z nějaké oblasti na hodně odborné úrovni, tak budou naprosto převálcováni ve vyjednávání v jakékoliv otázce. A taky se bojím toho, že když okusí politiku a to, jaké tam mají možnosti, tak že se změní svým způsobem. A tady bych hodně rozlišoval, jestli úplně nová strana, vzniklá jenom tady na komunální úrovni, nebo jestli je to buňka strany s národní působností.

M: Máte na to někdo jiný názor?

K: Já bych asi taky řekla, že je hodně pravděpodobné, že budou převálcováni, zase ale, pokud by to byla strana, se kterou bych se ideově shodovala... Asi bych jim fandila, že se do toho dají mladí lidé s novými názory. Zase příští volby by zase o nich lidé měli už větší povědomí a zase by to bylo o něčem jiném.

A: Mně se líbila myšlenka S, že když už tedy jde o novou stranu, tak by měli mít na prvních místech lidi s určitými zkušenostmi.

S: A nemusí to být z politiky.

A: Ne nemusí. Když už je svým způsobem realitou otrkaný, když už nemá takové ty myšlenky, že všichni dají na jeho názor a všichni ho vyslechnou. Tak to prostě není.

T: Já to vidím podobně. Mně se ale zase celkem líbí, když dojde někdo nový. Neříkám, že jsem je teda volila, ale líbí se mi to v tom smyslu, že, jak říkala K, to bude určitý popud ke změně v tom fungování. Že tam rozproudí nějakou debatu, udělají bordel v tom zaběhnutém systému.

I: Je pravda, že jsem se na ty nové tváře dívala a přišlo mi to zajímavé, ale já si myslím, že potom stejně nemají šanci. To je prostě můj názor. Myslím si, že když by došli někam dál, tak by neměli šanci vůbec. Už jenom proto, že mají takový název. I kdyby měli dobrý program, tak by je ty ostatní strany stejně stáhly dolů. To by museli mít hodně ostré lokty, aby to zvládli, a zrovna v této době je to docela složité.

M: Takže by se dalo říct, že se shodnete na tom, že v tyto strany nemůžete mít ještě úplnou důvěru skrz to, že jsou nové a skrz to, že v nich ještě nejsou tak zkušené lidi?

K: Hlavně ty zkušenosti no.

S: Zrovna když to vztáhnu na Mladé a neklidné, tak mi to přijde vysloveně směšné. Lidé, kteří nemají vůbec žádné odborné znalosti, jdou tam spíš z recese a volí je jejich známí. Volí je lidi, kteří si řeknou, že bude sranda je tam zvolit. Teď jsou tam stejně jen jako tiché myšky.

K: Jakoby to nebrali vážně.

A: Jak říkal S, to byli mladí lidi, kteří se jednou dohodli u piva.

I: On i ten předseda sám o sobě řekl, že nesouhlasí s tím, co se tady děje, ale vůbec tomu více méně nerozumí. On tam šel více méně kvůli protestu. Nesouhlasil s tím, co se děje, ale nechtěl to změnit.

S: Přesně tak, potřebuješ tam iniciativní lidi, kteří něco změní. Ne demonstranty.

M: Konkrétně na Mladé a neklidné všichni pohlížíte takovýmto stylem? Že to nebrali seriózně?

A: Podle mě to je tím, jaká jsme generace. My je známe a pořád vidáme, ale třeba můj tatka neznal nikoho a neměl ani důvod je volit, ničím ho neoslovili.

T: Já jsem si právě jednu chvíli říkala, že by to byla docela sranda, kdyby se tam dostali někteří konkrétní lidé, které znám. Ale zase když si to představím, že by seděli v zastupitelstvu, tak mě trochu jímá hrůza. Myslím si, že jsou v jistém ohledu celkem naivní v těchto věcech. Že tam opravdu šli někteří s tím, že tam něco změní.

I: Mně to přišlo spíš na truc.

D: Ano.

A: Souhlasím.

K: Ano.

S: Já souhlasím s T, že tam šli s tou naivitou a pak se stejně s respektem přiklonili k těm starým stranám a nezměnili vůbec nic.

I: Hlavně když je předseda člověk, který se zajímá hlavně o to, kdy objednat pivo.

A: Souhlasím. Myslím si, že v okruhu známých jim to ubralo na serióznosti.

T: To je pravda no. Už jenom když se člověk víc zaměřil na ty detaily, kdy kandidát s titulem Bc. o sobě tvrdil, že je právník. Je to o té serióznosti spíš jako o tom věku. Když vidím, že se o tu politiku opravdu zajímají.

M: Jak na Vás působí volební kampaně na komunální úrovni?

I: Pro mě je to naprostý kýč. Hlavně mě rozčilují ty jejich volební hesla. I když se plně nezapojuji, tak vím, co se v tom městě děje a kdo je starosta a přijde mi to všechno jenom jako žvásty.

A: Já tomu nevěnuju pozornost.

M: Dobře a osloví Vás spíš to, když se komunální strana snaží brát ty volby seriózně a tak k nim i přistupovat, nebo spíš je vám sympatické, když se do voleb, případně do kampaně, snaží vnést něco nového, nekonvenčního?

K: Já si teda myslím, že moderní a seriózní se úplně nevylučuje.

S: Přesně tak.

D: Ano.

K: Takže bych to nestavila proti sobě. Ale určitě za mě spíš nějaký nový duch v seriózním smyslu.

S: Já souhlasím, taky bych to nerozděloval. Určitě seriózně a určitě to musí být lidi, kteří tam jdou s tím, že něco udělají, změní. Mít nějakou myšlenku.

A: Pro mě osobně, ať je to klidně nekonvenční, ale ať to není vlezlé. Když mají někde stánek, tak v pořádku. Koho to zajímá, ten dojde. Ale ne že ti to budou cpát do ruky. Svým způsobem mi to tu stranu shodí, protože má potřebu se vnucovat. Pokud je dobrá, tak nemusí.

K: To je ono, souhlasím.

S: Já s tímto zase úplně nesouhlasím. Jsem radši, když si strana udělá stánek. Kdo přijde, tak tomu povykládají. Radši to, než že vyplývají statisíce na billboardy.

A: To máš pravdu, to jsem v podstatě říkala taky.

M: V podstatě jsme o tom už mluvili, ale délka existence strany na komunální úrovni při Vašem rozhodování, koho volit, už nehraje takovou roli?

D: Není pro mě důležité, jestli je ta strana tady deset let, nebo dvacet let, ale pokud je úplně nová, tak to je rozdíl.

S: U mě asi ne. Když tam bude dobrý program a budou tam dobří lidé, tak je mi docela jedno, kdy vznikli. Myslím si, že ta změna je možná, tak proč by to nemohlo být zrovna teď, tyto volby.

D: Máš pravdu, že pokud je nová a i tak jsou tam schopní a zkušené lidi, tak by mi to taky nevadilo.

S: Kdyby šlo jenom o délku, tak to u mě není problém.

K: Já naopak bych se k tomu spíš přiklonila, protože v dnešní době se věci vyvíjí hodně rychle a vždycky je potřeba s něčím novým dojít a taky je člověk už kolikrát otrávený z toho, že se tady omílá pořád to stejné dokola. Ale určitě zase ten faktor zkušených lidí je důležitý.

A: Já určitě souhlasím a hlavně si myslím, že ta délka existence už záleží čistě na ní. Pokud za sebou má kvalitní výsledky, tak je jí to ku prospěchu, pokud ne, tak tady může být, jak dlouho chce, ale volit ji nebudu.

M: Sledujete činnost komunálních stran i v průběhu výkonu mandátu? Nebo se o to aktivně začnete zajímat spíše až s blížícím se obdobím voleb?

A: Pokud se nedostala strana, kterou jsem volila, tak to začnu sledovat až před volbami. Poohlédnu se za tím. Pokud se dostali, tak se to snažím sledovat aktivně. Co se v tom městě změnilo.

S: Pro mě je asi jedno, jestli se dostala, nebo ne. Sleduju jenom velké věci. Když zastupitelstvo dojde s velkou myšlenkou, že změní něco velkého.

D: Já nesleduju konkrétně tu stranu, co jsem volila, ale spíš se snažím sledovat celkově dění ve městě.

T: Já jsem asi taková ta volební ovce. Tu komunální politiku většinou začnu sledovat až před volbami. Zpětně se podívám, co se tady změnilo.

K: Já to mám podobně jako D, že to nerozděluji, ale spíš se to snažím sledovat komplexně.

I: Já si taky všímám, i když nevolím. Ale vzhledem k tomu, že v podstatě bydlím přímo v centru dění, tak si všímám hodně. Asi si myslím, že ten můj nezájem částečně pramení z toho, že se se mnou mí rodiče o tom nebaví, nebo že se mě do toho nesnažili zahrnout. Asi je to trochu i jejich chyba, že mi nedávali takový ten příklad, že prostě můžu něco změnit. Ale je pravda, že ty přešlapy, ať se zámek, koupalištěm atd. mě asi taky částečně odrazují, že jsem na to zanevřela.

M: Jak vnímáte roli komunálních stran? Berete je jako prostředek k dosažení kandidátů do zastupitelstva, kteří v něm potom řeší své partikulární zájmy? Nebo se na to díváte tak, že se ta strana snaží vystupovat jednotně i v zastupitelstvu, že tam funguje pořád nějaký princip stranictví?

K: Já to vidím tak, že komunisté teda určitě vystupují jednotně, ale u ostatních si myslím, že spousta lidí je tam vyloženě z nějakého důvodu a ani neřeší nějakou ideologii, respektive stranické zájmy.

S: Za mě je to tak, že si myslím, že ty strany, které vzniknou jenom pro tu danou lokalitu, tak jsou spíš jenom o těch lidech, že to není o tom programu, co mají. Naopak strany s národní působností se snaží ten princip stranictví svým způsobem dodržovat, ale určitě ho nedodržují tak striktně jako na národní úrovni. Prostě koalice, které by absolutně nebyly možná na národní úrovni, nejsou na komunální úrovni problém. Místní a nově vzniklé strany jsou v podstatě jenom o lidech.

D: Já si myslím, že je to tak půl na půl.

T: To, co říkal S, mi přijde celkem logické. Ale úplně se necítím kompetentní na to odpovídat.

A: Asi to taky nedokážu úplně posoudit.

M: Máte pocit, že na komunální úrovni dokážete u těch stran rozlišit nějakou pravolevou orientaci, nebo Vám spíš přijde, že se ty rozdíly stírají a volební programy jsou v podstatě u všech stejné?

K: Myslím, že menší, že se to určitě hodně míchá.

A: Přesně. Obecně bych řekla, že takovou roli to nehraje. Tak to na mě působí.

S: Souhlasím. Víc se to míchá, ale přijde mi to spíš tak, že se tam stejně vždycky dostanou nejvíc středové.

M: Dobře, a když se rozhodujete, koho budete volit, rozhodujete se spíš na základě stran, nebo na základě jednotlivých kandidátů v té straně? V rámci komunálních voleb.

K: Kandidátů.

A: Já asi taky. Ačkoliv je to hrozné, tak ano. Když vidím, že jsou v té straně lidi, které já můžu nějak přímo ovlivnit a oni to pak zařídí, tak ano.

D: Já to nejsem schopná říct. Já myslím, že zohledňuji oba faktory. Že se neohlížím jenom na kandidáty, nebo jenom na stranu.

T: Já se třeba podívám na tu stranu, kterou vím, že bych třeba volila na národní úrovni, a když zjistím, že na komunální úrovni ji zastupují dobří lidé, tak bych jí ten hlas dala. Ale vždycky se podívám i na ty ostatní.

S: Pro mě je to hodně na základě stran, protože ti lidi, kteří mi jsou sympatičtí, a které mám rád, tak by nikdy nešli do strany, která má program, který se neshoduje s tím, co je mi nesympatické. Takže pro mě je to program strany a strana.

K: Tak svým způsobem je pravda, že se podívám i na tu stranu, ale pořád si hlavně přečtu ta jména v ní.

M: Tak já Vám strašně moc děkuji za Vaše odpovědi, to je z mé strany všechno.

Příloha č. 5. Přepis třetí fokusové skupiny, mladší generace, 4 muži, 2 ženy

M: Dobrý den, vítám Vás zde a zároveň Vám tímto i děkuji za Vaši účast. Průběh Vaší diskuze bude nahráván, přičemž při přepisu dojde k anonymizaci dat. Téma nezná dopředu nikdo z Vás, jelikož to vyžaduje výzkumná metoda. Nyní přejdu k první otázce, pokud nemáte žádné dotazy.

M: Účastnili jste se posledních komunálních voleb? Pokuste se stručně shrnout, proč jste se zúčastnili, případně proč ne. Výjimečně Vás poprosím, abyste odpovídali popořadě.

P: Já přemýšlím, jestli jsem se účastnil komunálních voleb, myslím si, že ano.

F: Co jsou to komunální volby?

P: Volby do zastupitelstva města.

F: Aha.

P: Já mám pocit, že jsem volil hlavně proto, abych zabránil vítězství jedné strany, která si v předchozím volebním období podle mě nevedla moc dobře. Věděl jsem o skandálech, které měl Piškula a podobní, takže jsem volil proti nim hlavně a taky jsem měl vybraného jednoho kandidáta z ODS, takže zhruba tak.

T: No já jsem nevolil, protože jsem ani moc nevěděl, kdy ty volby přesně byly. Potom jsem se až zpětně dozvěděl, že tam kandidovalo několik mých kamarádů. Ale i tak bych tam ani možná nešel. Mě komunální volby celkově nějak moc neberou.

K: Já jsem chtěla volit, věděla jsem i koho a rozhodovala bych se spíš pro jednotlivce, ale nakonec jsem to z časových důvodů nestihla, takže jsem tam nešla.

F: Já jsem volil, snažím se volit pravidelně.

D: Byl jsem volit a volil jsem proto, abych potom mohl nadávat.

N: Já jsem věděla, že jsou volby, ale nakonec jsem tam nešla, protože mě to moc nezajímalo.

M: Kdybyste měli nějak zhodnotit, které volby jsou Vám bližší, byly by to spíš volby na národní úrovni, nebo volby na úrovni komunální?

D: Asi spíš ty národní.

P: Taky.

N: Národní, prezidentské konkrétně.

M: Dobře, je tady někdo, pro koho jsou důležitější komunální volby?

K: Já jsem třeba i letos chtěla jít volit, nepřišlo mi to úplně rozdílné od národních voleb. Ale z tohoto pohledu mi asi o něco víc záleželo na volbách na národní úrovni.

M: Bavíte se doma s rodiči o tom, koho budete v komunálních volbách volit? Případně snažíte se nějak přesvědčit o volbě, nebo naopak oni Vás?

F: Doma se o tom bavíme, ale že bychom se ovlivňovali to ne. Spíš probereme nějaké pro a proti a dáme hlavy dohromady. Potom už si ale každý volí sám, koho chce.

N: U nás je to tak, že se bavíme akorát o tom, jestli k volbám půjdeme nebo ne. Nějak podrobněji to ale nerozebíráme.

P: My se o tom bavíme, rozebíráme a vždycky, když někdo zná kandidáta a řekne, že je špatný nebo naopak vhodný, tak se na tom většinou shodneme, koho volit, nebo nevolit.

K: Ano.

P: Pak když někdo někoho zná, a ví o něm něco, tak to řekne.

K: U nás to funguje úplně stejně. Tat'ka zná dost kandidátů a já zase na ně nemám takový názor, protože je osobně neznám. Vždycky, když nastane nějaká konfrontace, tak se to snažíme mezi sebou vydiskutovat, ale většinou s mým otcem je to takové zbytečné, takže to nakonec dopadá tak, že má každý svůj vlastní názor. Ale bavíme se o tom.

T: U nás je to tak, že tat'ka na mě vybalí v uvozovkách nějakou špinu a úplně mě tím tak odradí kohokoliv volit. Pak ani nevím, koho vlastně volit, takže tam nakonec ani nejdu.

P: Tak oni většinou se znají, protože kandidují jakoby jejich vrstevníci.

K: To je pravda.

T: Ano. Přesně.

P: Takže oni o nich vždycky něco ví no.

M: V posledních volbách jste volili spíše nově vzniklé strany, nebo jste se přiklonili k volbě tradičních stran, které zde fungují delší dobu? Nemusíte jmenovat konkrétní strany.

F: Tak já jsem volil nové strany. Konkrétně bobry čistě skrz známost, protože ty lidi znám a vím, že jsou zatím v pořádku, nezkorumpovaní.

N: Taky asi nové.

K: Já jsem to viděla tak napůl spíš.

P: Já spíš tradiční, ale nebránil bych se ani nové, kdybych jí věřil.

D: Národní.

M: Co Vás přesvědčí k tomu, abyste si na komunální úrovni vybrali, kterou politickou stranu budete volit? Co musí strana udělat, abyste ji volili?

T: Tak pro mě určitě ti lidi. Pro mě je personální obsazení úplně nejdůležitější. Když na ně mám nějaké pozitivní ohlasy, nebo je ideálně přímo znám a vím, co od nich můžu čekat, tak asi tohle.

K: U mě je to taky tak, hodně dám na to, když ty lidi znám, ale taky se dívám na program. Jestli mi přijdou některé ty body reálné, jestli to není nějaké už moc smyšlené a nadsazené.

N: Já bych tedy spíš upřímně taky sledovala víc ten program, než lidi. Když by to byl někdo, koho moc neznám, tak bych se dívala na program. Leda že by tam byl někdo, kdo by mě vyloženě zaujal.

D: Já jsem taky spíš pro ty lidi, že když je znáš, tak víš, co čekat.

P: Tak já kdybych se zase vrátil k tomu, koho jsem volil, tak jsem se rozhodl pro vybraného kandidáta, protože ho znám, vím, jaké jsou jeho názory, a je mi sympatický. To pro mě bylo v podstatě nejvíc rozhodující. Volil bych ho, i kdyby kandidoval za jakoukoliv jinou stranu.

M: Kdybyste se měli rozhodnout, co je pro vás důležitější – strana, nebo jednotliví kandidáti? Na základě čeho se rozhodujete?

F: Lidi.

P: Na té komunální úplně ne na základě strany, ale podle lidí. Na národní spíš podle strany.

N: Ano.

K: Asi tak.

M: Co Vás naopak odradí od volby strany na komunální úrovni?

T: Mě většinou když je úplně nová, nebo respektive když byla řeč o Mladých a neklidných to mě vůbec nebralo.

P: Přesně, přišlo mi, že to byli lidi, kteří si v hospodě řekli, že něco udělají, ale prostě nebyli úplně kvalifikovaní.

N: Jsou mladí, takže určit jsou nezkušení.

K: Souhlas.

N: Prostě mi přijde, že to brali, jako kdyby to byla nějaká hra.

D: Na jednu stranu jsou nezkorumpovaní tím systémem, ale...

N: Zase otázka, kolik toho dokážou prosadit.

P: Právě.

F: Zase ale pořád mají v sobě takový ten drive.

P: Jo to jo.

K: Ono je to strašně sporné v tomhle. Mně přišlo, že někteří lidi v té straně byli jak kdyby

T: Navíc. Do počtu.

K: No ano, přesně tak. Prostě jak kdyby je posbírali někde po cestě. Já některé ty lidi, které znám osobně, uznávám, ale prostě ten zbytek mi už s prominutím přišel trochu ujetý. Takže asi by mě odradilo to složení.

M: Dobře a co například historie těch stran? Zohledňujete ji při výběru, koho volit? I třeba co se týče korupčních afér?

D: No...jo.

N: Určitě.

P: Určitě jo.

K: Asi jo. Určitě to nějaký vliv bude mít.

T: Z mého pohledu hodně.

F: Taky tak.

P: Tak když si vezmu konkrétně Pro Region, tam měli obrovské aféry, ohledně různých staveb a podobných věcí, takže to hodně zvažím při rozhodování.

N: Taky třeba jaké měla ta strana výsledky. Podle toho se pak člověk bude rozhodovat, jestli ji bude volit i v dalších volbách.

D: Jo. Jestli chce, nebo nechce. Jestli to bylo prospěšné. Zhodnotit klady a zápory.

M: Co ostatní? Zohledňujete při rozhodování i výsledky strany z předchozích voleb? Na komunální úrovni.

F: Spíš ne.

T: Ne.

F: Když se mi to bude líbit, tak to půjdu znovu zvolit, když ne, tak ne.

M: Jaký máte ve všeobecnosti názor na nově vzniklé strany na komunální úrovni?

T: Já vůbec nevím ten jejich program, co měli, nebo třeba i co je tam za lidi.

P: Já jsem teda zaregistroval nejvíc ty Mladé a neklidné. Těch ostatních jsem si ani pořádně nevšiml.

K: Nápodobně.

F: Souhlas.

P: ANO jsem v podstatě bral jako tradiční stranu, protože byla v parlamentu.

K: Přesně tak.

D: Já jsem třeba ANO vůbec nevnímal jako nově vzniklou stranu.

M: Takže ve všeobecnosti by se dalo říct, že k těm novým stranám nemáte úplně důvěru, protože je neznáte?

N: Tak u mě to je třeba zase i otázka toho programu. Pak zase Mladí a neklidní, jsou to mladí lidi, tak jsem si říkala, jestli by zvládli fungovat v zastupitelstvu, respektive jestli mají ty cíle dost realistické. Myslím si, že to je docela individuální. Neodmítala bych ty nové strany, ale dívat se konkrétně na to, kdo v těch stranách je a co nabízí.

P: Nicméně, třeba strana soukromníků může mít perfektní program, ale myslím si, že už z principu bude slabá. Není dostatečně široká.

F: Že nemá tu základnu.

P: No přesně, že soukromníků až tak moc není. Tu bych nevolil už jenom proto, že je podle mě dost slabá.

M: Co by Vás třeba oslovilo natolik, že byste stranu volili? Jaké téma?

T: Musela by to být strana, která by měla nějaký kvalitní a starší lidi, tím myslím ne nějaké 25leté kluky, co si řekli, že udělají stranu, většinou ještě z recese. A nějaký seriózní program.

P: Souhlas. Určitě bych volil stranu, která by měla jeden konkrétní bod, který chce splnit. Například to, že chce udělat obchvat.

K: Ano.

P: Tu bych třeba volil hned. Takže nějaký konkrétní bod.

M: Co například KSČM? Volili byste ji třeba, kdyby měla dobrý program, který by Vás zaujal, nebo pro Vás představuje v podstatě nevolitelnou stranu? Na komunální úrovni.

K: Vůbec.

P: Pro mě taky tabu.

N: Spíš ne.

F: Ne.

P: Ale napadá mě, že kdyby opravdu prosadili obchvat, tak bych je volil.

F: Podle názvu už víš, že je to nesplnitelné.

K: Spíš mě napadá, že i kdyby to měli vyloženě v programu, tak ani tak by mě nepřesvědčili, protože jsou to kecy.

T: Obchvat pro Břeclav. A takto v podstatě teď ty strany vznikají.

M: I kdyby tedy měli kvalitní kandidáty a dobrý program, tak byste je nevolili?

F: Ne vůbec, prostě komunisti jsou tabu.

K: Oni většinou stejně všichni slibují to stejné, ale to je všechno, co dělají. Takže ani program by mě nepřesvědčil, protože bych nevěřila, že ho splní.

M: A co jiné strany na národní úrovni, vůči kterým máte například averzi? Byli byste je ochotni volit na národní úrovni?

D: Já bych je úplně nezavrhl kvůli tomu asi.

T: Kdyby měli dobré kandidáty.

M: Vy jste tady už trochu mluvili o volební kampani. Zajímalo by mě, zda byste ocenili, kdyby strana na komunální úrovni k volbám přistupovala seriózně, nebo spíš kdyby ji pojala nějak nekonvenčně, moderně?

N: Mě spíš moc nenapadá, jaký moderní prvek by tam mohl být, aby to mělo nějaký přínos, bylo to nějak užitečné, iniciativní.

K: Tak to něco podobného teď měli Mladí a neklidní ne? Že chodili po městě s bobrem.

F: Maskot.

K: Tak to bylo aspoň trošku originální, hned si toho lidi trošku všimli. Není to tak, že...

F: Nerozdávají propisky v parku.

K: No přesně.

D: Balonky a podobné kraviny.

T: Zase je to takové to klasické, co strany dělají.

D: Ony se musí snažit prostě no. Ty tradiční strany se nemusí snažit, protože je každý zná, jsou prostě zavedené a lidi o tom ví, takže musí dělat takovéto věci.

N: Zase jako je fajn, že se snaží zviditelnit, ale nemusí to dělat za každou cenu, až je to trapné bych řekla. Přiměřeně se snažit, nic vlezlého.

P: Být inovativní ano, ale musí si zachovat serióznost. Aby jim člověk věřil a aby je vůbec volil.

K: Určitě je fajn, když někdo vymyslí něco nového, než tady ty propisky balonky a nevím co ještě.

F: Nebo karafiáty.

M: Proč podle Vás znáte jen jednu novou stranu a to Mladé a neklidné? Čím je to dané, co si myslíte?

K: Protože jsou to mladí lidi.

D: A to co už tady zaznělo, protože třeba ANO neberu jako novou stranu. A ty ostatní taky. Jako víš o nich, ale je pravda, že je až tak neznáš, třeba jejich program.

F: Tak u těch Mladých a neklidných asi hlavně proto, že jsou v našem věku.

T: Přesně tak.

P: Kolikrát jsou to naši spolužáci, ty lidi znáš osobně.

F: Pokud máš s nimi dobrý vztah, tak už se moc nezajímáš o ty ostatní strany.

K: Přesně tak.

T: Ano.

F: Pokud teda mají dobrý program. Víím, že jsou to dobří lidi, tak proč volit ty ostatní strany. Zvláště když víím, že třeba ty zaběhlé jsou zkorumpované.

K: Tak podíváš se i na program těch ostatních.

F: Jako jo.

K: Logicky tě to ale stejně víc táhne k těm, které znáš osobně.

P: Zase někdy jako právě proto, že ty lidi znáš, tak je nevolíš.

K: No tak jasně. To jako určitě.

P: Jako nic proti nim, jsou fajn, ale zase si myslím, že nejsou jednak způsobilí.

K: Je pravda zase to co říkáš, a proto jsem taky nechtěla volit jednu stranu, ale jenom jednotlivce, protože zbytek Mladých a neklidných byl úlet.

F: Já je znám, mám v ně důvěru a zase když sedíme u pívka a bavíme se, tak mě ty jejich názory baví dost.

M: A kdyby nekandidovali, tak bys šel k volbám?

F: Toť otázka, ale asi ano. Každopádně víc bych si projel ty strany, koho si vybrat. Ale jakože obecně jsem spíš pro to volení, než nevolení. Ale rozhodoval bych se spíš asi na základě stran.

M: Snažíte se pročítat si programy, nebo tomu nevěnujete pozornost?

P: U mě jdou programy trošičku stranou, protože u většiny těch stran je znáš z národní úrovně. Víím, kterou stranu ke které části obyvatelstva přiřadit.

N: U těch nových jsem si to třeba přečetla.

P: Jo.

N: Jsou noví, takže mě zajímalo, co chtějí prosadit.

P: Taky čtu, abych si je zasadil do té pravice levice.

M: Řekl byste někdo, že jste se rozhodl vysloveně pouze na základě volebního programu, koho budete na komunální úrovni volit?

N: Ne.

P: Ne.

K: Ne.

T: Ne.

M: Máte pocit, že na komunální úrovni dokážete rozeznat nějaké pravolevé spektrum, nebo spíš, že se k sobě strany programově přibližují a snaží se hlavně oslovit co nejvíc voličů?

D: Já si myslím, že princip stranictví jde úplně stranou. Pravice a levice je důležitá na národní úrovni, ale v rámci komunální politiky to tolik neovlivní, jestli je to pravice, nebo levice.

P: V praxi je v podstatě jedno, kdo je z jaké strany. Pro politiky je důležité, aby znali to rozdělení.

T: Já si myslím, že je tam potlačená ta levice a pravice. Spíš by to mělo být o těch konkrétních problémech města. Řešit ty současné problémy.

F: Já si taky myslím, že je to dost potlačené. Že tam není úplně poznat, jestli pravice nebo levice.

K: Já souhlasím.

P: Na komunální úrovni je podle mě jedno, jestli je to pravice nebo levice.

M: Myslíte si, že princip stranictví má i vliv na utváření koalic, nebo je to úplně jedno a do koalice v podstatě vstoupí každý s každým, jedno z jaké strany?

P: Spíš si myslím, že hodně záleží na tom, jaké vztahy mezi sebou mají ti lidé z jednotlivých stran. Takže každý s každým asi.

F: Taky si myslím, že je to úplně jedno.

M: Sledujete dění po komunálních volbách? Například ze kterých stran vznikne koalice? Treba zda se kandidát, kterého jste volili, dostal do koalice.

F: Spíš se takto moc nezajímám, o tu koalici vůbec ne. Jdu prostě odvolit a pak je mi to už docela jedno. Časem se třeba podívám, jestli se něco změnilo, ale úplně to nesleduji.

K: Jako já jelikož jsem nestihla jít volit, tak jsem to pak už nesledovala.

M: Víte, jaké je aktuální složení koalice na radnici?

F: Ne.

D: Ve městě, ve kterém skoro nežiju, je mi to docela jedno.

N: No měla bych problém.

T: Ne.

P: Já asi jo.

M: Máte na to obdobný názor jako D? Skoro všichni jste studenti, takže dost času trávíte mimo Břeclav, máte třeba i proto pocit, že se Vás teď ta místní politika v Břeclavi až tak nedotýká?

K: Asi tak no. Jako já tak obecně politiku moc nesleduji.

F: Asi tak.

K: Možná je to trošku špatně. Jako víc mě to zajímá tady, než v Olomouci, ale nějak to úplně nesleduji.

M: Shodnete se na tomto všichni, nebo to má někdo jinak?

P: Asi jo.

M: Sledujete dění na komunální úrovni v průběhu výkonu mandátu, nebo až s blížícím se obdobím voleb?

T: Až s volbami.

K: Mě by možná spíš zaujalo, kdyby se opravdu začalo něco dít. V tom případě bych se o tom možná chtěla dozvědět něco víc.

P: Ano.

K: Teď mi přijde, že je to stejné. Obchvat se pořád neřeší, takže mi to přijde i trochu zbytečné sledovat.

P: Přesně tak. Když dojde k něčemu významnému ve volebním období, tak se to dozvím, ale že bych to sledoval aktivně to ne.

N: Souhlas.

K: Ano.

D: Taky tak, dívám se na to leda až tak před volbami, jinak ne.

M: Jaká je podle Vás role komunálních stran? Slouží podle Vás k dosazování jednotlivých kandidátů, kteří tam prosazují hlavně vlastní zájmy, nebo se tam chtějí dostat jako strana a i jako strana něco prosadit?

K: Tak půl na půl. Třeba jim záleží, aby se prezentovali jako strana, ale tady v těch komunálních volbách je taky důležitá i ta osobní stránka. Převažuje to, že ty lidi se znají, že ví kdo je kdo.

N: Já bych řekla, že spíš toho jednotlivce aspoň. Že když neuspěje celá strana, tak aspoň někoho. Aspoň jednoho člověka.

P: Já si spíš myslím, že tam každý působí jako jednatel s vlastními zájmy, ne jako jednotná strana.

T: Pořád mi to přijde, aby uplatňovali svou moc, než realizovali program. Ten mocenský prvek prostě.

P: Já jsem možná i zatížený tím, že vím, co bylo za předchozí vlády a asi i z toho důvodu to vnímám takto.

D: Souhlasím.

M: Máte větší důvěru v místní strany, které vznikly čistě za účelem komunálních voleb, nebo spíš máte důvěru v strany s celostátní působností?

N: Tak na té komunální úrovni jsou ti ty strany blíže, než na té národní, takže logicky tíhneš spíš k těm místním, čistě komunálním stranám.

D: To jo, ale zase když máš zkušenost s těmi národními stranami, tak potom mám tendenci tíhnout k nim i v komunálních volbách.

P: Já mám teda podobnou tendenci, ale zase kdyby vznikla strana, ve kterou bych opravdu věřil, tak bych ji volil.

T: Přesně tak.

F: Jo ony zase ty národní strany si věci protlačují hlavně pro sebe.

K: Otázkou je, jak by to mělo fungovat a jak to ve skutečnosti funguje.

N: To je pravda, v tom se to docela liší. Mají nějaký program, kterým se chtějí zavděčit lidem, mi přijde, aby se dostali k moci. Pak si stejně prosazují vlastní zájmy. Místo toho aby dělali víc pro lidi, tak dělají víc pro sebe.

D: Jsme se shodli celkem, že ty strany mají dost podobné programy a snaží se řešit jednotlivé problémy, takže podle mě už ani tak nejde o to, jestli ta strana je národní. Spíš všechny ty strany řeší stejné problémy.

P: Ano.

T: Souhlasím.

K: Souhlas.

D: Zase na druhou stranu, i když je to jedno, tak se stejně přikláním k volbě stran s národní působností, protože je znám a mám s nimi dobré zkušenosti, respektive vím, co od nich čekat.

K: Já si myslím, že to v podstatě nehraje roli.

M: Naplňují podle Vás strany volební program? Na komunální úrovni.

K: Já si myslím, že se snaží.

F: Jak co.

M: Měla by podle Vás komunální strana kontrolovat své členy, případně je trestat za různé prohřešky?

D: Asi by se měla ta strana snažit kontrolovat své členy. Dohlížet na ně, aby si tam nedělali, co chtějí. Potom to ovlivní celou tu stranu že. Když tam někdo dělá skandály, tak se to potom s tou stranou táhne.

M: Rozhodli byste se, že nějakou stranu nebudete volit třeba kvůli dvěma členům, kteří mají za sebou korupční aféru? Nebo byste kvůli tomu automaticky nezavrhlí celou stranu?

P: Záleží na tom, jak vysoko v té straně by ti lidi byli.

D: To jo no.

F: Ano.

P: Kdyby to byli dva na posledních místech, tak je mi to vcelku jedno, ale kdyby to byli dva hlavní lídři, tak mě to ovlivní dost.

M: Tak děkuji Vám za Vaše odpovědi, to je z mé strany všechno.

Příloha č. 6. Přepis čtvrté fokusové skupiny, starší generace, 3 muži, 4 ženy

M: Všechny Vás tady vítám, moc Vám děkuji, že jste si našli čas na můj výzkum k bakalářské práci. Průběh celé naší diskuze bude nahráván, při přepisu dojde k anonymizaci. Téma diskuze nezná nikdo z Vás, protože takový postup si vyžaduje výzkumná metoda. Nyní přejdeme k první otázce. Poprosím Vás, abyste odpovídal popořadě. Zajímalo by mě, zda jste se zúčastnili posledních komunálních voleb. Zároveň bych Vás poprosila, abyste se pokusili nějak stručně shrnout, proč jste se těch voleb zúčastnili, případně proč ne.

L: Já jsem se účastnila a účastnila jsem se proto, že si myslím, že komunální volby se týkají místa, kde žiji, a je to pro mě rozhodující, protože je to v podstatě malý mikrosvět, který snad můžu víc ovlivnit tím, že na ty volby půjdu.

K: Já jsem se taky zúčastnila, protože si myslím, že je potřeba, aby se každý zúčastnil.

I: Já jsem tedy neúčastnila, ale to z jednoho jediného důvodu. Účastním se každých voleb, ať už jde o jakoukoliv úroveň, ale nyní jsem se nezúčastnila, protože jsme byli na dovolené.

J: Já jsem se zúčastnil a naprosto se ztotožňuji s první kolegyní, která zde hovořila.

U: Já jsem se nezúčastnil, protože jsem byl také na dovolené, ale kdybychom na jaře věděli, že budou komunální volby zrovna ve stejném termínu, tak si dovolenou určitě posuneme.

P: Já jsem se také nezúčastnil, protože jsem byl na dovolené, ale jinak se účastním pravidelně.

H: Také jsem byla na dovolené, ale jinak se účastním pravidelně, jak již bylo řečeno přede mnou.

M: Dobře, dál by mě zajímalo, které volby vy osobně považujete za důležitější, za pro vás významnější. Zda volby na komunální úrovni, nebo volby celostátní, ať už prezidentské, nebo volby do poslanecké sněmovny případně.

L: Pro mě osobně jsou důležitější komunální volby.

I: Taky bych to tak viděla, na druhou stranu víc prožívám volby na národní úrovni.

H: Asi ano, taky považuji komunální volby za důležitější.

K: Já také.

U: Ale ptát se na to, co je důležitější, je podle mě špatně položená otázka. Oboje volby jsou důležité stejně, jenom mají jiný význam. Já osobně nemůžu říct, že bych jedny volby považoval za důležitější. U mě jsou na stejné úrovni, co se týče důležitosti.

M: Dobře a je někdo, kdo by řekl, že jsou pro něj důležitější volby na národní úrovni, nebo se všichni shodujete na tom, že jsou komunální volby důležitější, případně na stejné úrovni?

J: Já se na to dívám obdobně jako tady kolega. Jsou u mě nastejno, účastním se všech voleb bez výjimky, dokonce i senátních.

L: Já se taky účastním všech, ale prostě z toho hlediska, co je mi bližší, jsou mi bližší volby komunální. Za jedno protože ty lidi znám.

U: Dobře, tak pokud to беру takto, tak jsou mi komunální volby taky bližší.

L: Ano bližší. Já se třeba taky rozhoduju podle toho, že už vím, jaký je směr daný v těch národních volbách a podle toho samozřejmě zas koho volíš do těch komunálek, tak může ovlivnit nebo prosadit to, co potřebuješ. Když tam bude někdo jiný a nebude mít zastoupení stranické i na té celostátní úrovni tak je to špatné. Co s tím potom... Nic

M: Dobře. Ted' by mě zajímalo, zda se doma bavíte se svými potomky o tom, koho budete volit a zda se je případně i snažíte nějak přesvědčit, aby volili stejně jako vy, nebo je to naopak a přesvědčují oni Vás.

P: My jim to nařídíme a hotovo.

H: Ne, nenařídíme. Necháme to na nich, je to jejich volba. O komunálních volbách se bavíme, ale neovlivňujeme.

J: Já se třeba otevřeně přiznám, že se o tom doma s dětmi vůbec nebavíme. Ale to je také dané tím, že už žijí jinde.

I: My se tedy o komunálních volbách doma s dětmi taky moc nebavíme.

K: Já se bavím, ale snažím se neovlivňovat, aby měl syn svůj názor.

L: My to probíráme, resp. jsme nuceni to probírat a navíc jsme i ovlivněni našim dítětem. Já se ovlivnit nechám, když to považuji za racionální a rozumné, ale manžel se ovlivnit nenechá, ten si volí podle sebe a nikdo ho nepřesvědčí.

M: Ted' bude má otázka směřovat především na ty, kteří byli v posledních volbách volit. Zajímalo by mě, jakou stranu jste volil. Šlo o tradiční stranu s celostátní působností, případně o stranu, která zde působí delší dobu, nebo o nově vzniklou stranu, výhradně za účelem komunálních voleb? Nechci, abyste jmenovali konkrétní stranu.

L: Já jsem volila tradiční stranu, které zde funguje delší dobu i na celostátní úrovni.

K: Já jsem volila úplně stejně jako L.

J: Stejně jako mé kolegyně jsem volil tradiční stranu. Zásadně nové strany nevolím. Volím tady delší dobu zaběhlé pravicové strany.

U: Já jsem se sice voleb neúčastnil, ale věděl jsem, koho bych volil. Když to vezmu v průběhu 20 let, tak jsem zezačátku volil stranicky, klasické strany s celostátní působností, ale potom v průběhu času, když člověk viděl, jak to na komunální úrovni funguje, tak poznal, že někomu záleží na věcech, které jsou mně osobně blízké. Například že žiji ve čtvrti, o kterou nikdo ani nezavádil, až se k moci dostali lidi, kteří začali preferovat život spíš takový spolkový, tradiční, na který můžeme být hrdí. Bylo to vidět na tom, že pospravovali celou čtvrť. Tak jsem začal volit tuto stranu, která je mi tím blízká, protože udělala pro mou čtvrť mnohem víc, než ti předtím.

I: My jsme samozřejmě ty volební lístky viděli, i když jsme nevolili, a určitě bychom volili dlouhodobě fungující stranu, než nějakou novou.

J: Z těch nových stran spíš jak koho. Ale nevolil bych ji určitě jako celek.

P: Já tedy za sebe nemohu říct, že bych měl k novým stranám až takový odpor. Může se stát, že vznikne nová strana, ale z lidí, které znám a vím, co od nich čekat. Třeba jim zezačátku dát pár preferenčních hlasů, určitě je nevolit jako celek.

L: Vyzkoušet je, jak budou reagovat v tom volebním období.

K: Souhlasím.

M: Vy jste tady už tak trochu narazili na mou otázku. Zajímalo by mě, jak se postupem času měnily vaše preference, co se týče komunálních voleb a výběru nových, případně tradičních stran.

U: Zezačátku klasické strany s celostátní působností. Tehdy taky vzniklo plno nezávislých komunálních stran, u kterých ale člověk věděl, že si chtějí pouze nacpat kapsy.

L: Přesně tak.

U: Až jsem poznal, že se na některé tyto strany dá spolehnout a opravdu plní své sliby, tak jsem odešel od klasických stran a začal se přiklánět k těmto místním.

L: Je potřeba vidět, jakým vývojem ta strana prochází a hlavně jací lidé se tam střídají.

J: Vždycky je to o lidech.

L: Přesně, vždycky je to o lidech. Samozřejmě, že vždycky tíhnu spíš k tradičním stranám. Nové hnutí jsou pro mě nevyzpytatelná. Nevím, co od nich čekat a taky mi vadí, že je to hnutí a ne strana. Nemám v ně důvěru.

H: U nás se to nemění, pořád se přikláníme k tradičním stranám.

M: *Co musí ve všeobecnosti strana na komunální úrovni udělat pro to, abyste se ji rozhodli volit? Co Vás přesvědčí?*

P: Mně se nelíbí, že je tady tolik stran. Byl bych radši, kdyby tady byly pouze dvě velké strany, které by jasně zastupovaly dva póly.

U: Ale na komunální úrovni je to něco jiného.

P: Ne, i na komunální úrovni bych to takto chtěl. Nové strany vznikají jenom proto, že někteří jedinci nenajdou v té svojí straně uplatnění, tak se zviditelní právě tím, že založí novou stranu.

I: Je to pravda.

P: V podstatě by to mělo být pořád stejné na všech úrovních. Buď mám myšlení napravo, nebo nalevo.

U: Ale na komunální úrovni není vůbec neobvyklé, že se dvě pravicové strany programově absolutně rozcházejí. Prostě na komunální úrovni se do značné míry stírají tyto ideové názory. Každá má jiné priority.

P: Jistě, to už jsou konkrétní činy, které dělají, ale přesto je ten program založený na nějakém pravolevém smýšlení. Jako pravicová strana spíš podpořím výstavbu nějakého nového průmyslového komplexu než zvýšení sociálních dávek například.

I: Na druhou stranu to vezmi zase tak, že by ta jedna strana měla mnohem rozsáhlejší program, kdyby to tady fungovalo tak, jak říkal P.

L: Taky si myslím, že to funguje tak, jak říkal P. Těch stran je tady strašně moc a vznikají jenom proto, aby se zviditelnili. Proto je podle mě na komunální úrovni strašně důležité, jací lidé v té straně jsou.

K: Naprosto se shoduji s L. Mě na komunální úrovni vždy přesvědčí lidé.

H: Hlavně lidé, za kterými stojí nějaká práce.

L: Já třeba chápu mladší generace, že je pro ně těžké nějak vybrat, koho volit, když ty lidi neznají a neorientují se v tom.

J: Přesně, v mém věku už většinu těch lidí znám, mluvil jsem s nimi, takže vím, jak reagují, takže to rozhodování je pro mě možná jednodušší, než pro ty mladé, kteří se mohou nechat ovlivnit někým, kdo na to ve skutečnosti vůbec nemá.

K: Ano, někým, kdo naslibuje nereálné věci.

M: Děkuji, přesto bych se ještě na chvíli vrátila k tomu, co musí strana udělat, abyste ji volili.

L: Pro mě jsou důležití lidi, kteří jsou v té straně a za kterými stojí nějaká práce a to konkrétně práce pro město. V okamžiku, kdy vidím, že pro tu moji čtvrť ta strana něco udělala, jak tady už řekl U, tak se rozhodnu volit právě ty lidi, ať už přejdou do jakékoliv strany později kupříkladu.

I: Asi tak.

M: Dobře, takže se shodnete na tom, že je pro Vás nejpodstatnější personální obsazení strany.

K: Přesně tak a samozřejmě i dobrá zkušenost s nimi.

M: Napadá ještě někoho něco dalšího kromě personálního složení?

J: Tak i to, jaký má ta strana program a co konkrétně chce pro naše město udělat.

K: Zase u toho programu je ten problém, že ho mají všichni v podstatě totožný.

L: Teď jsem chtěla říct to stejné. Všechny strany už deset let staví obchvat Břeclavi, ale doposud se nic neděje. Tím pro mě v podstatě volební program ztrácí hodnotu.

K: Ano, to je otázka. Zda je ten program vůbec reálné splnit.

U: Tam je ten problém, že u nás ty strany vznikly nově. Ty úplně první komunální strany vznikly jako odnož v podstatě těch tradičních stran, ale byla to spíš vyvážka k moci. Tím strašně u lidí ztratilo význam samotné stranictví. Lidé jimi opovrhují. Já jsem prostě k lidem, kteří byli členy KSČ, měl odtažitý vztah. A podobně se to teď začalo profilovat v těch 90. letech, kdy člověk viděl, že mají jen plnou hubu řeči a každý si jen sám nahrabal.

H: Ale skutek utek.

J: To je tak dodnes. Výtah ani ne k moci, ale k majetku.

U: Lidé ztratili důvěru ke klasickým stranám. Prostě klasické strany by měly mít nějaký řád a danou strukturu, schopní lidé by poté měli postupovat na vyšší posty. Ne jako klasické komunální strany, kdy se sejdou v hospodě a řeknou si, kdo jakou funkci má. Ale to se neděje, klasické strany se naprosto zprofanovaly.

M: Dobře, teď to vezmeme z toho negativního konce, se kterým jste v podstatě začali. Co Vás naopak odradí od volby určité strany na komunální úrovni?

L: Mě třeba odradí volit stranu, která měla nějakou těžkou aféru, kdy zpronevěřila peníze pro město. Tím pádem já už tu stranu v životě volit nebudu, i kdyby tam byli dobří lidi, tak už jim prostě svůj hlas nedám.

P: To bychom nesměli volit nikoho, protože v podstatě každá strana tady měla aféru.

L: Jasně, ale ne všechny zašly do extrému. Ale tohle je můj názor.

P: Tak mělo by to být tak, jak říká L. Možná že já se na to dívám zase z toho pohledu, co může nám pomoci. My jsme podnikatelé, takže i na té komunální úrovni se snažím stranu vybírat hlavně podle toho, jak by nám mohla pomoci.

I: Bylo by asi potřeba eliminovat počet stran na komunální úrovni.

L: Mně strašně vadí koalice i na komunální úrovni. Já tady zvolím nějakou stranu a pak se nestačím divit, s kým se to spojila do koalice. A neřeší se tady vůbec, jestli pravice, nebo levice.

H: Přesně tak. Se stranou, které bys v životě nedala hlas. A ještě k tomu většinou se stranou, se kterou se před volbami navzájem pomlouvají.

L: Když už se spojí, tak aspoň pravicové strany a ne pravice s levicí, aby se dostali k penězům města.

P: A taky to zasahuje do plnění volebního programu.

J: Já mám ten samý názor. Kdo vyhraje volby, ať ukáže, co v něm je.

U: Už přestává fungovat klasické stranictví, pravice a levice, a jen si hrají na to, co chce kdo udělat.

M: Shodnete se na tom?

I: Ano, shodneme.

J: Ano.

M: Vy už jste to tady hodně nakousli. Zajímalo by mě, jaký je Váš názor na nově vzniklé strany na komunální úrovni? Případně proč je Váš názor takový, jaký je? Jestli v ně máte důvěru.

K: Moc ne.

U: Asi udělaly něco špatně, když ani teď nejsem schopný říct názvy těch nových stran. Nijak mě neoslovily.

K: Já mám u nich často pocit, že vznikly účelově.

U: Já bych to neodsuzoval, jen mě prostě ničím nepřesvědčili.

I: A nezaujali. Nedostalo se ke mně jejich poselství.

H: Přesně, mě nezajímá, že ke mně dorazilo do schránky tisíc letáků a mám si z toho vybrat. Každý tam na mě zamyšleně hledí, což je pro mě nicneříkající. Musí se ke mně dostat to, proč vznikly a co chtějí udělat.

I: Ještě před těmi volbami.

U: Přesně a to se ke mně nedostalo vůbec.

L: Mě vystresovala jedna strana. Mladí a neklidní s bobrem.

H: Ano.

L: S bobrem, který je znak toho, co mě tady vytáčí nejvíc. Chráněný potkan. To byl takový krok vedle, že už v ten okamžik jsem se ani nepodívala, kdo v té straně je. Už jen název a znak mě vytočil natolik, že u mě skončili.

J: Já jsem jim dal preferenční hlasy a dokonce manželka je volila všechny jako stranu.

H: Musím říct, že tady tu stranu hodně volili mladí.

J: Ano, zase svůj význam měla.

K: Hlavně mladí nechtěli volit staré.

H: Asi no.

U: Samozřejmě, to je taková forma protigeneračního protestu. Já bych v jejich věku někoho nad třicet nevolil nikdy.

P: Ano, to by pro mě byl starý blb.

M: Takže vy osobně byste je nevolili?

H: Asi ne.

L: Ne.

K: Ne.

U: Já bych je volil, ale musí se ke mně dostat to jejich poselství.

I: Musí tě před těmi volbami něčím přesvědčit, ne jen tím, že to dostaneš na letáku.

U: Já třeba řeknu, že kdyby pro nás udělali nějakou akci, jakoukoliv blbost, akci pro lidi, aby se zviditelnili, tak mě rozhodně částečně přesvědčí už jenom tím.

L: Je pravda, že díky tomu člověk aspoň vidí, že dělají něco nezištně, čistě pro lidi a ne jen proto, aby si nahrabali.

M: Je pro Vás důležité, aby komunální strany braly volby seriózně, anebo je Vám sympatické, když se snaží o nějaký spíš nekonvenční přístup k volbám, o nějakou změnu?

L: Já jsem tradicionalista.

P: Taky to tak vidím. Jedna strana je dělat akce pro občany, druhá strana je to politické smýšlení. A právě u takovýchto stran člověk kolikrát ani neví, co mají za smýšlení a co udělají. Stranu dělá stranou právě nějaké to společné ideové ukotvení.

K: Taky se přikláním k serióznějšímu přístupu.

I: Já abych pravdu řekla, tak mě ty kampaně vůbec nebaví. Ať jde o seriózní, nebo nekonvenční.

M: Rozhodl jste se třeba někdo čistě na základě kampaně, koho volit?

L: To rozhodně ne.

I: Ne.

K: Ne.

H: Ne.

J: Na komunální úrovni ne.

U: Ani na té celostátní.

J: Přesně tak.

M: Vy jste se tady na tom už v podstatě shodli, ale přesto se zeptám. Je tady někdo, kdo by při výběru strany v komunálních volbách absolutně nezohledňoval délku existence strany? Říkali jste, že po personálním složení pro vás hraje významnou roli i to, kdy ta strana vznikla. Přesto se ptám, zda je tu někdo, komu by vůbec nevadilo, že ta strana vznikla krátce před volbami?

I: To by nás musela už před tou volbou oslovit něčím.

K: Mít nějaké výsledky.

I: Třeba rok před volbami, už tě nějak zaujmout. Mladá strana a dělá něco navíc. Už tím by mě opravdu zaujali.

P: Zase oni tě mohou ovlivnit jenom nějakým svým názorem, nebo cílem. Záleží na tobě, jestli jim budeš věřit, že ten svůj cíl splní a podle toho se rozhodneš.

I: To můžou, ale už jen tím, že to bude před kampaní a že si toho všimneš, tak to má přidanou hodnotu.

L: Já chci vždycky vědět, která strana za tím hnutím opravdu stojí. Protože někdo je musí držet, minimálně finančně.

U: To se nikdy nedozvíš.

K: Je to o lidech všechno.

L: Tohle mě štve, že to nevím.

U: Klidně bych i tu novou bral, ale musí to být strana. Ne hnutí.

M: Sledujete činnost stran, které jste volili, i v průběhu výkonu mandátu? Nebo to začnete vnímat, až když se blíží období voleb?

K: Na komunální úrovni si myslím, že přeci člověk sleduje to dění ve městě.

U: Přesně, na základě toho se rozhoduješ dál.

I: Přesně, přeci sledování mandátu ti potom ovlivní rozhodování v dalších volbách.

H: Souhlasím.

J: Ale co z toho. To neovlivníš.

I: No to neovlivníš, ale ovlivní to tebe.

K: Přesně. Zklamali, nezklamali.

P: U nás je to těžké, že ty volíš nějakou stranu kvůli tomu, že se ti líbí jejich program, řekneš si, že budou prosazovat stejné zájmy, jako máš ty, ale pak vidíš, že i kdyby to třeba chtěli prosadit, tak nemůžou, protože v té koalici je jich tam tolik, že to nejde. To je prostě začarovaný kruh, ze kterého nejde ven.

M: Ted' bych Vás poprosila, abyste se zamysleli nad rolí stran v komunální politice. Zda podle vás slouží čistě k dosazování kandidátů, nebo zda ta strana vystupuje jako celek i během výkonu mandátu. Zda je prostě důležitá po celou dobu, nebo pouze v období voleb.

L: Podle mě spíš slouží k dosazování lidí. Samozřejmě něco jiného je to u těch tradičních stran, které v tomto ohledu drží víc pohromadě. Je těžké se rozhodnout, ale asi aspekt těch lidí. Každopádně v pozadí je pořád ta strana.

K: Lidi dělají stranu.

U: Zase to není špatné. Když se řídí stranickými ideály, než když tam dojde nějaký střelec a dělá si, co chce. To je neřízená střela.

K: Je důležité, aby dodržovali program té strany.

U: Přesně tak. Slovo strana znamená něčemu stranit, takže ta strana je podle mě důležitější.

H: Ano.

M: Nyní bych Vás poprosila, zda byste někdo mohl shrnout, jak fungovala komunální politika před rokem 1989 a jak po něm. Případně ve kterém tom období, pokud určíme rok 1989 jako dělící, komunální politika podle Vás fungovala lépe?

J: Já si to nepamatuju. Mě tehdy politika vůbec nezajímala. Já jsem hlavně pařil a pil alkohol, takže tehdy to šlo mimo mě.

U: To bylo dané hlavně tím, že nebyla svoboda, což je v podstatě základní předpoklad všeho.

J: Přesně, nás to vůbec nezajímalo.

U: Základní, co se změnilo, je svoboda. Nejde porovnat, co bylo lepší.

I: Ale spíš se zamysli, jak to fungovalo, co se pro tu Břeclav tehdy dělalo a co se dělá teď.

U: Jde o to, že to měli nadiktované.

I: Vezmu to konkrétněji. Třeba tehdy se dělaly různé brigády socialistické práce a takové věci. Povinně se chodilo na brigády, udržovalo se město.

L: Na sídlišti třeba jsme to dělali.

K: Ano.

I: Sbíraly se papírky, udržovala se zeleň, hodně kroužků bylo, teda vlastně hlavně pionýr. Ale prostě se dělaly různé brigády za účelem zvelebení města. Teď nic takového není.

U: Dobře, ale zase třeba zimní stadion se stavěl dvacet let.

I: Zase je pravda, že tenkrát se hodně kradlo. Takže na těch brigádách se zase vždycky rozkradlo všechno, co se mohlo.

L: Kdo nekrade, okrádá vlastní rodinu. To bylo hlavní krédo té doby.

K: Ano.

H: Svatá pravda.

I: Teď to funguje všechno jinak. Já bych řekla, že teď se pro město dělá víc.

P: Rozdíl je v tom, že teď musíš shánět peníze, tenkrát stačilo sehnat lidi.

I: Ale hodně věcí se zase dělalo zadarmo.

P: Ale sháněli se lidi. Dnes jenom lidé nestačí.

L: Já si myslím, že tehdy ta Břeclav bylo hnusné šedé město.

U: Přesně.

L: Tehdy hlavně nebyl nad penězi veřejný dohled. Teď na té komunální úrovni bych řekla, že sem doteče víc peněz. Druhá otázka je, jak se rozdělí. Ale není to až tak zlé. Hlavně je to vidět. Když si vezmeš, jak ta Břeclav vypadala před devadesátým a jak vypadá teď.

I: Byla šedá, ale zase si musíš uvědomit, jaké byly na tu dobu technologie.

U: Otázka, jak by ta Břeclav vypadala, kdyby ten systém zůstal. Byl budovatelský systém, všechno se dělalo narychlo a nekvalitně.

L: Přesně tak. Teď ale aspoň víš, jak se nakládá s penězi. Copak ty jsi kdy věděl, jaký je rozpočet města? To víš až teď, protože je povinnost to zveřejnit. Já vím, že to není úplně čisté a že část těch peněz jde bokem, ale pořád je to čistší než předtím. Tehdy to hlavně bylo o jednom schopném člověku, který dokázal vybojovat peníze pro to město.

P: Ano, ale dnes se dostáváme opět do stejné situace. Je to o dotacích, které dostaneš z EU. Zase se musíš přiklonit k bývalému komunistovi, který tam má nějaké kamarády a ti nám ty dotace přiklepnou.

U: Teď si řekl velkou pravdu.

L: Přesně, teď si to naprosto vystihl. To je pravda.

I: Dostáváme se zase zpátky.

M: Je tu někdo, kdo s tímto názorem nesouhlasí?

L: Já s tím souhlasím.

K: Já taky.

U: To byla velká pravda, co teď P řekl. Brusel začíná v jistém směru připomínat Moskvu. Hlavně tím, že dbá na nesmyslnosti a zaobaluje to demokracie. Ale v reálu tam už nikdo nedohlédne. To je přesně to, o čem jsme se bavili. Na té komunální úrovni to můžeme každý z nás ovlivnit. Tam to nejde ovlivnit, protože tam nezáleží vlevo vpravo, tam rozhodují úředníci, kteří si ty své posty nikdy nezruší.

L: Právě. Vždycky je to o dotacích a o tom, že si musíš zvolit dobrého člověka, když pro to město něco chceš. Člověka, který má někde známého, aby ti to prosadil. To je ta hrůza. Je to začarovaný kruh a pro mě, jako pro obyčejného člověka je hrozně těžké vytáhnout si ze všech těch kandidátů někoho, za kým bych si opravdu stála, abych mu ten hlas dala.

J: To v podstatě ani nejde.

U: Souhlasím.

L: Zase se musím přiklonit k tomu, co říkal P, že je tam záštita, té tradiční strany. Která ti toho tvého kandidáta na komunální úrovni potom podrží někde výš.

M: Zohledňujete i historii stran a to jak fungují na národní úrovni při komunálních volbách?

P: Nové strany jsou tady jenom proto, aby prosadily své zájmy.

U: To je tak vždycky. Zezačátku mě to ovlivňovalo, teď už ne.

I: Spíš si všimát, co se děje přímo na té komunální úrovni. Národní a komunální úroveň si až tak nepropojují.

L: Zase pořád jsem ten člověk, který přihlíží k zázemí té strany.

U: Ano, tak by to mělo být.

L: Strany, ne hnutí. Strany, která má tradici a je schopná si ty kandidáty udržet.

M: Já Vám děkuji, to je z mé strany všechno.

Příloha č. 7. Přepis páté fokusové skupiny, starší generace, 3 muži, 3 ženy

M: Dobrý den, všechny Vás zde vítám a zároveň Vám děkuji za Vaši ochotu zúčastnit se. Nyní Vám řeknu pár slov o tom, jak bude celá diskuze probíhat. Jak asi víte, nikdo z Vás dopředu nezná téma diskuze, což vyžaduje výzkumná metoda. Dále pak je důležité říci, že průběh diskuze bude nahráván, při přepisu dat ovšem dojde k anonymizaci. Pokud máte nějaké dotazy, tak se ptejte, pokud ne, můžeme začít.

M: Teď bych Vás poprosila, abyste výjimečně odpovídali na mou první otázku popořadě. Zajímalo by mě, zda jste se zúčastnili posledních komunálních voleb, které proběhly zhruba před půl rokem. Zároveň bych Vás chtěla poprosit, abyste nějak krátce shrnuli, proč jste se zúčastnili, případně proč jste se nezúčastnili.

T: Já jsem se zúčastnil, protože prostřednictvím voleb mohu měnit dění ve svém městě.

E: Já také, protože si myslím, že když se člověk nezúčastní, tak si nemůže stěžovat.

A: Také jsem se účastnila, je to má povinnost. Vždycky jsem volila a vždy volit budu.

V: Já jsem se nezúčastnil, protože jsem neměl čas.

Z: Já jsem se taky nezúčastnila, protože jsem také neměla čas.

J: Já jsem se nezúčastnila, protože v tomto městě žiji krátce a ještě neznám kandidáty natolik, abych mohla rozhodovat o tom, kdo z nich bude zvolen.

M: Ted' jen otázka na Vás, co jste se nezúčastnili. Byla Vaše neúčast výjimečná, nebo se komunálních voleb neúčastníte pravidelně?

Z: Výjimečně.

V: Taky jsem volil pravidelně.

M: Dobře. Ted' by mě zajímalo, zda byste dokázali říct, které volby jsou Vám nějakým způsobem bližší, které čistě subjektivně vnímáte jako významnější? Zda volby na komunální úrovni, nebo volby na úrovni národní, ať už prezidentské, nebo do poslanecké sněmovny atd.

A: Já určitě komunální.

E: Také komunální, protože ty lidi znám osobně.

A: Přesně. Volím lidi, kteří přímo rozhodují o naší obci.

T: Já se také přikláním ke komunálním volbám, protože v celorepublikových volbách mám pocit, že se věci za těch dvacet let změnily spíše k horšímu.

Z: Pro mě je to vyrovnané. Jsou důležité oboje, jednak kvůli řešení našich malých věcí, jednak na straně druhé kvůli zákonnému rámci, podle kterého se máme řídit.

M: Bavíte se doma se svými potomky o komunálních volbách, případně snažíte se je nějakým způsobem ovlivnit, aby volili stejně jako vy, nebo se naopak snaží přesvědčit oni Vás?

E: Ode mě si holka nechává poradit, dá na mě, takže spíš tak.

A: My se o komunálních volbách moc nebavíme.

V: Naše děti komunální volby nezajímají. Spíš dojdou s tím, ať za ně vyplníme volební lístek a pak ho tam pouze hodí.

J: Můj syn má svůj názor a nikdy si do ničeho nenechá mluvit, ani bych mu do toho nemluvila.

T: U nás je to demokratické. Každý má právo na svůj názor, nicméně názory jsou prodiskutovány, ale nedochází k ovlivnění. Každý se rozhodne podle svého.

M: Tato otázka směřuje spíše na Vás, kteří jste v posledních volbách volili. Zajímalo by mě, zda jste se přiklonili k volbě strany, která je tradiční, funguje na místní úrovni delší dobu, příp. funguje i na národní úrovni, nebo k nově vzniklé straně výhradně za účelem komunálních voleb. Nejmenujte konkrétní stranu.

E: Nevolid jsem stranu, ale lidi. Když byla ta možnost.

A: Ano, většinou opravdu lidi. Udělovala jsem preferenční hlasy jednotlivým kandidátům.

E: Přesně tak, preferuji lidi, kterým důvěřuju, vůbec mě nezajímalo, z jaké strany jsou.

Z: Taky jsme udělovali preferenční hlasy.

T: Já sdílím ten stejný názor. Na komunální úrovni poznám lidi, takže, na rozdíl od poslaneckých voleb, nerozděluji hlasy podle strany, ale podle lidí.

V: Moji motivaci účastnit se voleb nejvíc snižuje to, že někoho zvolím a on poté utvoří koalici s úplně odlišnou stranou, se kterou bych nikdy nečekal, že se spojí. Proto také preferuji volbu jednotlivců před volbou strany, protože jsem se už několikrát zklamal.

M: Sice jste říkali, že udělujete hlavně preferenční hlasy, ale volby probíhají už od roku 1990 a mě by zajímalo, zda jste už od začátku vybírali jednotlivé kandidáty, nebo jste se rozhodovali podle stran, případně jak se měnily vaše preference, co se týče volby nová vs. tradiční strana. Zaměřte se čistě na komunální úroveň.

J: Ono se to tak vlastně vyvíjelo.

A: Přesně tak.

J: Vlastně nejdřív byly strany a my jsme neznali lidi, protože se žilo v totalitě.

Z: Ano, potom se kroužkovali lidi, kteří podle nás byli slušní, ale v rámci kandidátky byli na spodních místech. Ale posunovali jsme je v rámci té strany, kterou jsme volili.

J: Ono to vyplývalo i z nespokojenosti občanů, že se v té straně nedělo to, co očekávali, a tvořily se nové další strany, které už tedy byly výhradně komunální. Logicky z toho vyplývá, že se pak volili lidi.

E: Přesně a potom začali nestraníci.

V: I když spousta nestraníků se schovává do těch stran.

E: To je pravda.

A: Kandidují za ně, ale potom vystupují samostatně.

J: Tak to jsou většinou podnikatelé, kteří tam jdou hlavně kvůli prosazování svých vlastních zájmů. Opravdu je potřeba vybírat mezi těmi lidmi.

T: Já si myslím, že v posledních letech se ti kandidáti na komunální úrovni přelévají v rámci různých stran, takže to stranictví do jisté míry ztratilo smysl. Každé volby jsou někteří

kandidáti v jiné straně. Člověk si proto opravdu musí pohlídat kvalitní lidi a podle toho je volit. Hlavně jde i o byznys, jak zmiňovala J.

V: Je to jenom boj o moc.

M: *Takže když to shrnu, tak se shodnete na tom, že si vybíráte hlavně lidi, že na začátku jste se rozhodovali na základě stran, ale poté jste pozvolna přešli k volbě jednotlivých kandidátů bez ohledu na jejich stranickou příslušnost.*

E: Ano.

V: Ano.

Z: Přesně tak.

M: *Je zde někdo, kdo s tímto nesouhlasí?*

M: *Dobře, teď se zeptám na takové trochu konkrétnější věci. Zajímalo by mě, co podle Vás musí strana na komunální úrovni splňovat, abyste se rozhodli volit právě ji. Čím Vás přesvědčí, abyste se ji rozhodli volit?*

A: Hlavně zájem o blaho toho občana. Zda svítí všechna světla, zda je spravený chodník atd.

J: Prostě zájem o to místo, kde žijí. Vyloženě praktické věci, které člověk denně využívá.

T: Takové více všeobecné. Nejen tlachání o obchvatu, ale opravdu dennodenní starosti těch lidí a mají jich čím dál víc.

Z: Ano, aby třeba dítě na zastávce nezmoklo, když čeká na autobus. Prostě řešení každodenních pro někoho asi i drobných starostí. Ale je to zase o lidech, ne o straně.

J: Přesně tak.

E: Ten názor naprosto sdílím. Komunální politika má být primárně o našem normálním životě. Pro nás je důležitá noční bezpečnost, obchvat a spousta dalších věcí.

V: Tak já jako sportovec hlavně ocením, když se ta strana zajímá o sport, ať už poskytnutím nějakých dotací, nebo pronájmem prostor. Prostě zájem o sportovní vyžití ve městě.

Z: Pro mě je především rozhodující, že je to poctivý člověk i v normálním běžném životě. Pak nemám absolutně žádný problém ho volit. Že s vámi jedná lidsky, nepovyššeně a nezaujatě.

J: Prostě morální kodex.

Z: Ano.

T: A tak si představujeme politika nejen na komunální úrovni.

A: A je mi už úplně jedno, zda kandiduje pod trpaslíkama, nebo pod ODS, nebo se dá k nějakému osvětlení.

V: Přesně tak.

Z: Přesně.

V: Když ho znáš a osvědčil se, tak ho prostě budu volit pořád.

M: Co Vás naopak odradí od volby určité strany na komunální úrovni?

J: Prospěchářství, které je vyloženě z některých stran cítit.

A: Někteří mají program a ten vlastně není možné splnit už od počátku. Prostě je to jasné, že ho nemohou dodržet a přesto tam takové body mají. Jsou to jenom tlachy.

V: Ano, lži.

E: Morálnost, udělají něco, co by člověk normálně neudělal.

J: A ještě se to schovává za tu stranu.

Z: Jdou do koalice a tvrdí, že museli. Nemuseli.

A: Naprosto souhlasím.

Z: Dobře tak jedny volby prohrají, ale další vyhrají, když si získám kredit u těch lidí. Že si nezašpinili ruce za každou cenu. Hlavně aby byli v koalici. To mi vadí nejvíc, a proto jsem asi i upustila od volby konkrétní strany, protože vždycky to tak dopadlo. Hlavně být u koryta.

J: To je to prospěchářství a vypočítavost.

T: Přesně tak.

V: Ano.

Z: Ano.

A: Řeknou, že se s někým nespojí a pak se člověk nestačí divit.

T: Přidávám se k tomuto názoru. Taky mi vadí, že někdy je i strana dobrá, ale vezme si do svých řad člověka, který je zdiskreditovaný a pro mě naprosto nedůvěryhodný. Taková strana potom u mě ztrácí kredit, ať už je sebelepší. Můžu jmenovat i konkrétně, když se zjistí, že někdo ilegálně vystudoval nejen vysokou, ale i střední školu a strana si takového člověka i přesto ponechá ve svých řadách, tak u mě končí.

E: Přesně tak.

Z: Přesně.

M: Ted' se zeptám, jaký máte názor na nově vzniklé strany na komunální úrovni? Zda máte v tyto strany důvěru a zda si myslíte, že je Váš názor na tyto strany i nějak historicky podmíněn, případně podmíněn Vašimi dřívějšími zkušenostmi.

A: Zase se díváš, jací jsou tam lidé a jaký má ta strana program. Od toho se to vždy odvíjí.

E: Ony často mají smůlu, že jim lidé nedůvěřují, protože je neznají a dají jim tak málo hlasů. Potom získají třeba jenom dva mandáty a s tím moc nezmůžou.

A: To je pravda, i když mají kolikrát dobrý program, tak bohužel díky tomuto nemají příliš šanci ho prosadit.

J: Kolikrát to není ani o těch zásluhách, ale o tom, že se to přepočítává.

E: Ano, přepočítává.

A: Přesně.

Z: Přesně. Mělo by platit, že vítěz voleb bere vše.

T: Naprosto souhlasím.

M: Dobře, zkusme se ale na chvíli ještě vrátit k novým komunálním stranám. Je pro Vás například nová komunální strana volitelná? Zavrhnete ji automaticky proto, že vznikla krátce před volbami, nebo to pro Vás nehraje žádnou roli?

A: Určitě ne, není problém.

M: Má někdo jiný názor? Že by například někdo nevolil takovou stranu už z principu?

J: Jedině pro tu případnou zaujatost.

Z: Přesně.

J: Zase je to všechno o lidech, kteří v té straně jsou. Pokud má ten dotyčný snahu něco prospěšného udělat, nebo v minulosti udělal, a nemohl jinak prorazit, tak je úplně jedno, pod záštitou koho je.

E: Přesně tak.

A: Přesně.

V: Souhlasím.

T: Nicméně uveďme si příklad. Ted' na komunální úrovni u nás byla nová strana Mladí a neklidní. Název je krásný – mladí a neklidní, nicméně je těžko hodnotit, protože od voleb

máme asi půl rok. Zápisy z jednání zastupitelstva ale máme k dispozici a člověk vidí, že jsou nějakou, byť slabou z hlediska počtu, protivahou k vládnoucí garnituře, což je správně.

A: Úspěch, že se dostali.

T: Musí být nějaká vyváženost a oni je poměrně brzdí. Uvidíme, nicméně jsem pro, že vznikají nové strany, ale nové strany nesmí vznikat za účelem byznysu, ale pro občany města.

E: Přesně tak.

V: Ano.

A: Přesně.

T: To znamená práce pro občana, pro město.

M: Takže je automaticky neodsoudíte pouze na základě délky vzniku?

A: Ne.

E: Ne.

Z: Ne.

T: Určitě ne.

M: Teď by mě zajímalo, co upřednostňujete, co se týče volební kampaně a celkového přístupu stran ke komunálním volbám. Zda je Vám bližší, když se strany snaží kampaň pojmout seriózně a přistupují tak i k volbám, nebo se Vám víc líbí, když to berou nějak nekonvenčně, snaží se být moderní.

A: Určitě seriózní.

J: Je ale otázka, co je seriózní.

A: To je pravda.

J: Ono se to mnohdy ani nepozná.

V: Mně se líbí spíš moderní, neotřelý, přístup.

Z: Já si zase myslím, že na komunální úrovni lidé mají znalost těch kandidátů a vůbec nepotřebují chodit na nějaké předvolební meetingy. Mě přesvědčí člověk, který má za sebou nějaké léta odvedené práce a vím, že když slušně pracoval, tak ho budu vždycky volit.

J: Souhlasím.

Z: A nepotřebuji, aby takový člověk stál a rozdával mi na náměstí míčky nebo nějaké bučky.

A: Ano.

Z: To pro mě není vůbec důležité. Důležitá je osobní znalost a myslím si, že nepotřebuji mít předvolební guláš, abych se rozhodla, koho volit.

A: Ano.

V: Přesně tak.

Z: Ba naopak mě ty předvolební guláše zhnusují a obtěžují. Ano, pokud se svolá nějaká debata, tak budiž, ale jinak na místní úrovni mě to vysloveně obtěžuje.

J: Je to taková viditelná manipulace.

V: Přesně, k čemu mi jsou nějaké balónky. Vede to tak maximálně ke kupování hlasů.

E: Teď si to trefil. Ještě dopisy se posílají.

J: To je právě s tou důvěrou. Čím víc se nám podbízí, tím méně jsou pro mě důvěryhodní.

M: Máte na to někdo jiný názor? Dejme tomu, že takové akce, jak zmínila Z, mohou vést k tomu, že se lidé seznámí s volebním programem nenásilnou formou? Nebo se shodnete na tom, že je to spíš vnucování? Na komunální úrovni.

T: Vnucování.

E: Pro mě je to taky vnucování.

J: Spíš jde o to, že lidi jsou už natolik znechucení tím, že se přesvědčili, že jsou to lži, že už ani nemají chuť ty programy studovat.

A: Tak, ano.

J: Že to není právě ta serióznost, která by těm lidem byla nabízena, ale je to spíš o té manipulaci s lidmi. O balóncích, růžích a všem možném.

M: Takže v rámci té kampaně byste spíš ocenili, kdyby se strany pokusily zviditelnit nějakým jiným způsobem, než pořádáním předvolebních happeningů?

A: Ano a kupováním hlasů v podstatě.

E: Otázka je, jak vypadá serióznost.

J: Otázka je, jak.

A: Právě.

J: Jakým způsobem. Je potřeba ty lidi namotivovat, ale jak. Když je to třeba nově vzniklá strana, tak jak jinak přesvědčí lidi, aby ji volili?

E: To je pravda. Ale hlavně aby si nás nekupovali.

M: Ovlivnila někoho z Vás čistě volební kampaň na komunální úrovni? Že se rozhodl, koho volit čistě na základě volební kampaně, anebo mu to aspoň nějak pomohlo v rozhodování?

J: Ale jo, v negativním jo.

T: Souhlas.

Z: Ano.

E: Přesně.

A: Ano.

J: Že jsem se rozhodla na základě kampaně, že někoho volit nebudu.

Z: Mě to spíš našťve.

A: Ano, spíš tak.

M: Snažíte se sledovat strany, které jste na komunální úrovni volili, i v průběhu výkonu mandátu? Nebo to začnete vnímat až s blížícím se obdobím voleb?

A: Určitě.

E: Běžně se o to zajímám.

A: Přesně, když volíš ty lidi, tak tě přeci zajímá, jak rozhodují.

Z: A na komunální úrovni navíc ty výsledky člověk vidí na první dobrou.

A: Přesně, úplně jinak než na národní úrovni.

T: Já si myslím, že to je správný přístup, jak říkají kolegyně. Aktivní přístup musí být, to znamená zpětná vazba, abych věděl, koho vůbec volím. Zda jsem zvolil správně, nebo ne. Pokud to nesleduji tak to znamená, že jsem volil zbytečně.

A: Přesně.

T: Takže asi tak.

V: Hlavně člověk může na vlastní oči pozorovat výsledky té práce. Zvelebení města, jeho růst atd. Takže to sleduje i tímto způsobem.

Z: Proto říkám, že je mi úplně jedno, pod jakou stranou ten můj kandidát bude. Já ho budu volit vždycky.

T: Minimálně pasivní kontrola by měla být ze strany každého voliče. To znamená, že koho volím, ten by měl mít i nějaké viditelné výsledky, abych ho volil i příště.

E: To je pravda.

J: Ještě je otázka, zda projekty, které se realizovaly za vlády někoho, nebyly rozjeté už za vlády předešlé a pouze se dokončily. To člověk musí také velice pozorně sledovat. Mnohdy za ty čtyři roky se to nestihne.

A: Jasně.

J: Něco se rozjedná, rok se vymýšlí projekt, rok se shání peníze a pak se to teprve rozjede a ovoce potom může klidně sklídit strana, která se o to nijak nezasloužila.

M: Říkali jste, že v podstatě celá komunální politika je pro Vás hodně o lidech a o personálním složení. Zajímalo by mě, jak ale vnímáte komunální strany a jejich roli. Slouží podle Vás spíš k dosazování jednotlivců do zastupitelstva, nebo se domníváte, že ta strana v zastupitelstvu působí jako nějaký celek a snaží se zachovat princip toho stranictví?

J: Já mám zkušenost takovou, že jde hlavně o jednotlivce a o jejich vlastní zájmy. Sice dokáží získat dotace, ale velká část z nich plyne do kapes jednotlivců. Je to prostě velký byznys, jak jsem už říkala.

A: Souhlasím, jde vyloženě o dosazení jednotlivců. A většinou takových, kteří moc dobře vědí, proč do té komunální politiky jdou.

V: A zase jsme u těch jednotlivců, je to jen o nich a o jejich charakterových vlastnostech a o jejich smýšlení.

M: Vnímáte to tedy spíš tak, že ten princip stranictví v komunálních volbách ustupuje, nebo na to máte někdo jiný názor?

A: Asi jo.

Z: Za mě ano.

E: Ustupuje.

J: Ustupuje.

T: Já si myslím, že ani neustupuje. Je ale spojuje ani ne tak to prospěchářství, ale byznys. Dostat za každou cenu dotace.

A: Přesně. Je jedno, s kým se spolčí, v tomto najdou vždy společnou řeč.

Z: Možná naivní názor, ale myslím si, že tady nemají takové zásady, že musí nějak volit, jinak jdou ze strany ven.

A: Souhlas.

J: Ano.

Z: Jako samozřejmě principiálně ano, ale na 100 % ne.

E: Mít povědomí o dění v obci, o to jde hlavně těm jednotlivcům, kteří se tam chtějí dostat. Samozřejmě, že se něco udělá, ale jde jim plno peněz do vlastních kapes.

V: To je pravda.

J: Kolikrát je viditelné, že jsou zakázky šity na míru vybraným podnikatelům a nikomu to nevádí, nikdo to neřeší.

T: Tam hlavně není zájem to řešit.

J: A u takových lidí vím, že je absolutně nezajímají drobnosti běžného života, jak jsme říkali na začátku, např. opravení silnice, ale získání zakázky, ze které mu proteče co nejvíc peněz. Ale lidi jsou spokojení, protože se něco děje. Jen spousta z nich nevidí, co je za tím.

T: Jedna desetina pro lidi a zbytek pro mě.

E: Přesně tak. Morálka a právo by měly jít ruku v ruce, což v tomto městě nefunguje.

J: A nikdy už fungovat nebude.

T: Nebude, protože je demokracie.

J: Ani ne demokracie. To je novodobá totalita.

T: Já bych řekl, že si na demokracii pouze hrajeme.

V: Přesně, je špatně, že není nějaká vyšší autorita.

E: Má se něco dělat pro město a musí to být viditelné.

M: Myslíte si, že v rámci komunální úrovně můžete nějakým způsobem rozeznat, zda se jedná o levici, nebo pravici, například zda se to nějak odráží v jejich volebním programu. Nebo se podle Vás na komunální úrovni tyto rozdíly stírají?

J: Více méně se to shoduje, jde o to namazat med kolem pusy, aby prošli do zastupitelstva. Aspoň podle mě.

E: Je to prostě manipulace, jak nalákat lidi a vůbec nejde o to, zda jsem orientovaný sociálně, nebo spíš pravicově. Jde o to, co lidem nabídnout, aby je volili.

V: Přesně, to si taky myslím. Anebo nabídnout tisícovku za to, že je budeme volit. A o tom to je.

A: Ano a udělat si volební základnu tímto stylem.

V: Pořád se vymýšlí nové a nové praktiky.

T: Těžko říct, co je pravice, levice, protože se ty rozdíly stírají, obzvlášť na komunální úrovni. Takto bych to asi nekategorizoval.

M: Dobře, tak v návaznosti na to, co jste řekli, se zeptám, zda si pročítáte volební programy komunálních stran?

J: Pročítat určitě.

A: Někdy jo.

Z: I jakoby ti kandidáti na co jsou ochotni přistoupit, co nabídnou. Trochu vysondovat jejich smýšlení. Ale není to pro nás úplně směrodatné.

J: Přesně.

M: Poprosila bych jednoho z Vás, kdyby mohl nějak shrnout, jak fungovala komunální politika před rokem 1989 a jak funguje po něm. A chtěla bych Vás poprosit, abyste se oprostili od toho, jaké to byly režimy, ale abyste se zaměřili čistě na komunální úroveň. A případně, které to období podle Vás bylo lepší z hlediska té místní úrovně, kdy se podle Vás pro město dělalo víc.

J: Spíš rozlišovat ten systém, jakým to fungovalo. Byly to funkce, které lidi zastávali při práci, kdežto dneska je to byznys. Lidi tam jdou za tím finančním ohodnocením a za pohodlně vydělanými penězi.

A: A v práci jim pořád drží místo.

Z: Já si myslím, že morálně a lidsky to bylo podobné, že všude byli slušní lidi a všude byli i šmejdi. Ale z hlediska materiálního je to neporovnatelné. Ale jde o techniky, které byly dostupné. Materiálně jsme každopádně mnohem dál.

V: Určitě jsme se posunuli hodně, protože lidí chtěli něco změnit a zvelebovat.

A: Hlavně neměli ty možnosti. Předtím třeba neměli materiál, takže otevření hranic pomohlo v tomto směru hodně.

J: A to je taky důvod, proč si myslím, že tyto změny nejsou dány až tak politicky.

Z: Je pravda, že to těžko posoudíme. Těžko říct, kam bychom se posunuli, kdyby se režim nezměnil.

M: Teď Vás poprosím o to zhodnocení jednotlivých období – tedy komunální politika před rokem 1989 a po něm.

T: Za totality když se zjistilo, že nějaký člen v zastupitelstvu nevyřešil nějaký problém, který nebyl proti straně, ale proti městu, tak měl velké potíže.

J: Strana zasáhla.

T: Strana zasáhla, pokud to nějakým způsobem nezasahovalo stranu samozřejmě. Museli makat. Ale to říkám ze svých vlastních zkušeností, v každém městě to fungovalo jinak. Ale prostě tehdy, když byl nevyřešený problém, tak v podstatě člověk končil na komunální úrovni. Většinou ti tajemníci na obci byli prostě tlačeni stranou, že musí být pro lidi uděláno vše. Zase je tu demokracie, neříkám, že v demokracii by se nedělalo pro lidi, nicméně jsou zde parciální zájmy, které se týkají hlavně byznysu. Jak jsem říkal předtím. Jedna desetina pro lidi, zbytek pro mě. Když jdou do voleb, tak vylepí plakáty, tvrdí, jak jsou nejlepší a všechno udělají pro nás.

A: Ano.

T: Tak to vidím ze svého pohledu.

A: Jojo.

E: Já to zase vidím tak, že tehdy měli lidi blíž k sobě. Jak jste říkali, nebyli za ty funkce placeni, dělali to pro zábavu, pro blaho ostatních. Dělaly se akce, různé brigády, kdy všichni pracovali pro město.

J: Přesně. Byli lidi, kteří neměli problém se zastavit a pokecat si.

E: Ano, měli zájem.

A: Přesně.

J: Dneska se všichni zajímají hlavně o to své. Mají k sobě daleko.

E: Přesně to je můj názor, jsou prostě takoví nezúčastnění.

Z: Je to zase ale hodně i o místě.

V: A o lidech.

M: Dobře, tak teď klidně i subjektivně, zkuste říct, která ta doba podle Vás byla čistě z hlediska komunální politiky lepší.

A: Vždy si byl omezený prostředky, co si budeme povídat.

E: Když jsou peníze, můžou se dělat parády.

J: Přesně tak.

V: Rozpočtem obce si vždycky byla omezená, teď to už není takový problém. Funguje EU a dotace, otázka, jak se peníze rozdělí.

Z: Tehdy ale na tu parádu stačila jenom voda a zbytek udělali lidi. Dneska je na to dotace a pak ty lidi ani nebaví bruslit, když se dozví, kolik to stálo.

E: To je pravda.

T: Souhlasím.

J: Hlavně třeba dřív si sousedi společně pomohli, teď si na všechno platí firmy. Prostě není ta soudružnost.

T: Byla soudružnost tehdy, protože lidé museli nějak společně čelit tomu tlaku z vrchu. V dnešní době je to jinak, lidé se nenávidí.

M: Oceňujete možnost svobodného výběru stran na komunální úrovni? Nebo to podle Vás nehraje až takovou roli?

A: Vždycky je to o lidech.

J: Přesně, důležití jsou lidi.

Z: Člověk se raduje pár dní po volbách a pak se dozví, jakou dohodu to uzavřeli a že to prostě není o vítězi voleb a o vybraných lidech. Nechápe, že se tam dostali takové lidi.

T: Prostě špatně nastavený je volební systém. Vítěz by měl brát vše, měly by tu fungovat dvě strany, které budou jasně odlišené a ze kterých si člověk jasně vybere, kterou bude volit. Ta buď obstojí, nebo ne. Ne jak teď, že tady mám tisíc různých stran a sdružení, které pomalu ani neznám.

J: Souhlasím.

A: Jojo.

V: Ano.

M: Shodnete se na tomto, nebo máte někdo jiný názor?

Z: Ano, je to o přímé odpovědnosti, že se ví, co se za tu dobu udělalo. Ne že my nic, protože my jsme jim museli v tomto ustoupit a my jsme jim ustoupili v tomto. Pak je to systém, že nikdo za nic nezodpovídá.

M: Při volbě na komunální úrovni zohledňujete historii těch stran? A jste třeba i na základě špatné zkušenosti s ní schopni tu stranu zavrhnout už a priori, nehledě na to, že jsou v ní pro

Vás schopní lidé. Nebo to berete tak, že jsme všichni jenom lidi a děláme chyby a soustředíte se spíš na současnost?

A: Tak. Všichni chybujeme.

J: Na tomto místě bych na komunální úrovni zviditelnila stranu lidovou, protože z historie se vždycky k někomu přilepila, nikdy ani nevím, jaký měla program.

E: Odprosit se.

J: Proč si pěstovat nějakou zášť. Zase jsme u těch lidí.

A: Přesně.

V: Souhlasím. Nejhorší je ale poznat, kdo má opravdu zájem o to město.

Z: A to je právě pro nás problém, protože jsme tady poměrně noví.

M: Takže když to teď shrnu, tak se v podstatě všichni shodnete na tom, že i když na komunální úrovni máte s tou konkrétní stranou špatné zkušenosti, má za sebou například korupční aféru, tak to pro Vás ještě neznamená, že ji v dalších volbách nebudete zase volit.

Z: Tam jde o ty lidi zase.

J: Zase o lidech.

A: Ano.

J: Pokud to bude konkrétní člověk, tak už samozřejmě asi šanci nedostane u mě.

T: Trestná odpovědnost jde zase před tím člověkem.

E: Tak.

V: Ano.

T: Samozřejmě, že to poškodí stranu.

A: A to by si zase ta strana měla samozřejmě nějakým způsobem ošetřit.

J: Přesně tak.

T: Přesně, strana musí zasáhnout.

M: Takže i v tomto shledáváte roli komunální strany? Že by si měla hlídat své členy?

J: Pochopitelně.

T: Pochopitelně.

A: Samozřejmě, přesně tak.

J: Zase ta strana sama si vybírá do kandidátky konkrétní lidi.

V: I ta strana by si měla ohlídat prestiž těch lidí, morálku. Dokud nebude hmotná odpovědnost, že ho zavřou, když něco vyvede, tak nemáme co řešit. A to jde všechno svrchu dolů.

J: Tak.

Z: Přesně.

J: Ale i od spodu nahoru. Ono to všechno začíná v té komunální politice.

V: Ano, všechno.

E: Je to provázané všechno.

Z: My trestáme ty malé chudáky na konci řetězce.

M: Dobře já Vám děkuji, to je z mé strany všechno.